

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
REGIONŲ PLĖTROS INSTITUTAS

Jurgita PETRAVIČIENĖ

Ekonomikos studijų programos studentė

**UAB „RASEINIŲ ŽUVININKYSTĖ“ FINANSINĖ
ANALIZĖ IR PERSPEKTYVOS**

Bakalauro baigiamasis darbas

Šiauliai, 2019

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
REGIONŲ PLĖTROS INSTITUTAS

Jurgita PETRAVIČIENĖ

**UAB „RASEINIŲ ŽUVININKYSTĖ“ FINANSINĖ ANALIZĖ IR
PERSPEKTYVOS**

Bakalauro baigiamasis darbas

Socialiniai mokslai, ekonomika (L100)

Darbo vadovė:

Lekt. Dr. Simona POTELEIENĖ

Teigiu, kad bakalauro studijų baigiamasis darbas, kurį teikiu Ekonomikos studijų programos bakalauro kvalifikaciniam laipsniui įsigyti, yra originalus autorinis darbas.

(Studento parašas)

Petravičienė J. (2019). UAB „Raseinių žuvininkystė“ finansinė analizė ir perspektyvos: universitetinių iššestinių studijų Ekonomikos programos baigiamasis darbas. Baigiamojo darbo vadovė Lekt. Dr. S. Potelienė. Šiaulių universitetas, Ekonomikos katedra, 58 p. (71 p.)

SANTRAUKA

Bakalauro baigiamajame darbe atliekama UAB „Raseinių žuvininkystė“ finansinė analizė, vertinamos perspektyvos. Pirmoje darbo dalyje pateikiama finansinės analizės samprata, jos rūšys, apibūdinami finansiniai rodikliai ir jų apskaičiavimas. Taip pat nagrinėjami perspektyvų vertinimo metodai ir bankroto diagnozavimo būdai. Antroje darbo dalyje analizuojama įmonės finansinė padėtis, atliekama horizontalioji, vertikalioji ir santykinių rodiklių analizės. Atlikus analizę, nustatyta, kad UAB „Raseinių žuvininkystė“ užsiima specifine veikla, kuriai būdinga turėti daug turto, ypač trumpalaikio – nebaigtos gamybos. Ją sudaro įmonėje auginamos žuvys. Bendrovė veiklą vykdo nuosavomis lėšomis. Atlikta santykinių rodiklių analizė parodė, kad UAB „Raseinių žuvininkystė“ dirba sėkmingai ir yra moki. Atlikus bankroto diagnozavimą, nustatyta, kad bankroto grėsmė yra maža. Identifikuotos problemos, tarp kurių galima paminėti mažėjančias pardavimo pajamas ir didėjančias sąnaudas. Įmonė turi didelį kiekį grynąjų pinigų, kurie galėtų būti investuojami ir uždirbtų pajamų. Darbe pateikiamos įmonės veiklos perspektyvos 2018-2020 metais, įvertinant pesimistiniu, realiuoju ir optimistiniu variantais.

Raktiniai žodžiai: finansinė analizė, perspektyvos, žuvininkystė.

Petraviciene J. (2019). Financial analysis and perspectives of JSC “Raseiniu zuvininkyste”: Economics program thesis of university extended studies. Supervisor of thesis Lector Dr. S. Poteliene. Siauliai university, Economics department, 58 p. (71 p.)

SUMMURY

In the bachelor’s thesis is performed financial analysis of JSC “Raseiniu zuvininkyste”, perspectives are evaluated. The first part of the work presents the concept of financial analysis, its types, it is described financial indicators and their calculations. Assessment methods of perspectives and ways of bankruptcy diagnosis are also analyzed. The second part of the work analyzes the financial situation of the company, it is performed analysis of horizontal, vertical and relative indicators. After the analysis it was found that JSC “Raseiniu zuvininkyste” is engaged in specific activity, which is characterized by having a lot of assets, especially current – unfinished production, which consists of farmed fish in the company. The company operates with the own funds. The analysis of relative indicators has shown that JSC “Raseiniu zuvininkyste” is working successfully and the company is payable. The bankruptcy diagnosis has shown that the risk of bankruptcy is low. There are identified problems including decreasing sales income and rising costs. The company is having big amount of cash that could be invested and could earn income. In the work is presented perspectives of the company activity in 2018-2020, assessing pessimistic, real and optimistic variants.

Key words: financial analysis, perspectives, fisheries.

TURINYS

ĮVADAS	5
1. ĮMONĖS FINANSINĖS ANALIZĖS IR PERSPEKTYVŲ VERTINIMO TEORINIAI ASPEKTAI.....	8
1.1. Finansinės analizės samprata.....	8
1.2. Finansinės analizės rūšys	11
1.3. Finansinės analizės santykiniai rodikliai ir jų skaičiavimas	13
1.3.1. Pelningumo rodikliai ir jų skaičiavimas	14
1.3.2. Mokumo rodikliai ir jų skaičiavimas	17
1.3.3. Veiklos efektyvumo rodikliai ir jų skaičiavimas	19
1.5. Perspektyvų vertinimo poreikis ir svarba įmonės veikloje.....	21
1.6. Teorinių aspektų apibendrinimas.....	25
2. UAB „RASEINIŲ ŽUVININKYSTĖ“ FINANSINĖ ANALIZĖ IR PERSPEKTYVOS.....	26
2.1. UAB „Raseinių žuvininkystė finansinės analizės tyrimo metodika.....	26
2.2. UAB „Raseinių žuvininkystė“ pristatymas	27
2.3. UAB „Raseinių žuvininkystė“ finansinių ataskaitų horizontalioji analizė	28
2.3.1. Balanso horizontalioji analizė	28
2.3.2. Pelno (nuostolių) ataskaitos horizontalioji ataskaita	31
2.4. UAB „Raseinių žuvininkystė“ finansinių ataskaitų vertikalioji analizė.....	34
2.4.1. Balanso vertikalioji analizė	34
2.4.2. Pelno (nuostolių) ataskaitos vertikalioji analizė	36
2.5. Pajamų ir sąnaudų analizė.....	37
2.6. Santykinių rodiklių analizė.....	39
2.6.1. Pelningumo rodiklių analizė.....	39
2.6.2. Mokumo rodiklių analizė	42
2.6.2.1. Trumpalaikio mokumo rodikliai	42
2.6.2.2. Ilgalaikio mokumo rodikliai	43
2.6.3. Veiklos efektyvumo rodiklių analizė	45
2.7. Bankroto tikimybės įvertinimas, naudojant santykinius rodiklius	47
2.8. UAB „Raseinių žuvininkystė“ veiklos perspektyvos	48
IŠVADOS.....	53
REKOMENDACIJOS	55
LITERATŪRA.....	56
PRIEDAI	59

IVADAS

Norint sėkmingai vystyti savo veiklą ir konkuruoti rinkoje, būtina analizuoti savo ekonominę veiklą. Remiantis finansine analize, įmonės gali lengviau nustatyti veiklos finansinius aspektus, įvertinti esamą padėtį bei prognozuoti galimus pakitimus. Finansinė analizė padeda atrasti veiklos gerinimo rezervus tuo pačiu didinant įmonės konkurencingumą rinkoje. Jos dėka galima atskleisti įmonės veikloje problemas ir tai leidžia įmonės vadovybei operatyviai reaguoti bei formuoti įmonės veiklos strategiją.

Temos aktualumas ir naujumas. Kiekvienos įmonės vadovams rūpi, kad jų įmonė užsidirbtų tiek, kad būtų padengtos visos patirtos sąnaudos ir dar liktų įvairiems poreikiams tenkinti. Įmonės, norinčios sumažinti riziką ir išvengti daugelio nemalonumų, privalo analizuoti savo veiklą. Finansinė analizė teikia bene daugiausiai naudingos ekonominės informacijos, kuria remiantis galima priimti tikslesnius sprendimus. Įmonių vadovai nepakankamai įvertina finansinės analizės reikšmę, nes finansinei analizei atlikti būtinos visapusiškos buhalterinės apskaitos žinios. Taigi, finansinė analizė padeda nustatyti įmonės veiklos finansinius aspektus, įvertinti esamą padėtį ir ateities perspektyvas. Visa tai labai svarbu šiuolaikiniam verslui. Finansinės analizės informacija padeda patikrinti, ar praeityje priimti sprendimai tikslūs, taip pat pagrįsti esamus ir būsimus valdymo sprendimus, ypač atkreipiant dėmesį į įmonės stipriąsias veiklos puses ir galimybes dar labiau jas išplėtoti ir efektyviau panaudoti. Kvalifikuotai atlikta finansinė analizė įgalina mažiau pasitikėti įvairiomis prielaidomis ir intuicija. Ji pašalina neapibrėžtumą versle, nes priimti sprendimai pagrįsti tiksliais ir sistemingai analizuojamais konkrečiais faktais. Finansinė analizė parodo, kokia yra įmonės padėtis rinkoje, koks rizikos laipsnis, plėtros galimybės ir veiklos perspektyvos.

Mokslinė literatūra, kurioje nagrinėjama finansinė analizė, jos rūšys, metodai, yra gausi ir įvairi. Finansinę analizę savo moksliniuose darbuose analizavo Buškevičiūtė ir Mačerinskienė (2008), Japertienė (2008), Juozaitienė (2007), Mackevičius ir Poškaitė (2011). Pelningumo rodiklių analizę nagrinėjo Kvedaraitė (1997), Liaubienė ir Martirosianienė (2008). Prognozavimui dėmesio skyrė Rutkauskas ir Stankevičius (2004), Šlekienė ir Klimavičienė (1999). Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad finansinės analizės klausimas yra svarbus.

Šio bakalauro darbo aktualumas pasireiškia tuo, kad įmonės finansinės analizės ir prognozavimo teoriniai aspektai būtų taikomi konkrečios įmonės veikloje, nes jie padeda ne tik įvertinti esamą padėtį ir ateities perspektyvas, bet ir palyginti įmonės veiklą su konkurentų veikla, priimti pagrįstus ir racionalius sprendimus, kontroliuoti verslo riziką. Objektyviai neįvertinus

finansinius rezultatus ir juos lemiančius veiksnius, įmonės veikla gali būti nuostolinga arba net žlugti.

Tyrimui pasirinkta įmonė užsiima specifine veikla – tvenkinine žuvininkyste. Šie ypatumai lemia ir tam tikrą jos finansinių rezultatų specifiką.

Tyrimo problema. Globali ekonomika skatina spartų įmonių veiklos vystymąs ir plėtrą. Tačiau visapusiškas įmonės finansinės analizės atlikimas nėra populiarus Lietuvos įmonėse, nes tai reikalauja atitinkamų žinių, laiko sąnaugų, papildomų išlaidų, kurių kiekviena įmonė stengiasi išvengti. Dažniausiai yra atliekama tik paviršutiniška finansinė analizė, nesigilinant į priežastis, kurios viena ar kita linkme veikė įmonės rodiklius. Laiku nenumačius tam tikrų problemų, gali iškilti grėsmė įmonės veiklos tęstinumui.

UAB „Raseinių žuvininkystė“ neatlieka finansinės analizės. Vadovo priimami sprendimai yra pagrįsti bendra informacija ir intuicija, todėl galima teigti, kad bendrovė neturi pakankamai informacijos apie tikrąją jos būklę.

Tyrimo objektas. UAB „Raseinių žuvininkystė“ veiklos rezultatai.

Tyrimo tikslas. Naudodamasi teorinėje bakalauro darbo dalyje aptariamais finansinės analizės metodais ir rodikliais bei įmonės finansinių ataskaitų duomenimis, atlikti UAB „Raseinių žuvininkystė“ finansinę analizę ir numatyti veiklos perspektyvas.

Pagrindiniai tyrimo uždaviniai:

- Apibendrinti finansinės analizės sampratą, išanalizuoti finansinės analizės rodiklius, išnagrinėti perspektyvų vertinimo metodus;
- Atlikti vertikalią ir horizontalią UAB „Raseinių žuvininkystė“ balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitų analizę;
- Apskaičiuoti ir išanalizuoti santykinius finansinius rodiklius;
- Nustatyti UAB „Raseinių žuvininkystė“ perspektyvas.

Tyrimo metodai: mokslinės literatūros ir kitų informacijos šaltinių analizė, teorinės informacijos sintezė ir apibendrinimas, įmonės finansinių ataskaitų horizontalioji ir vertikalioji analizė, santykinų rodiklių analizė, statistinių duomenų lyginimas, prognozavimo metodai, grafinis duomenų atvaizdavimas, apibendrinimas.

Tyrimo rezultatų praktinis reikšmingumas. Kadangi iki šiol UAB „Raseinių žuvininkystė“ nebuvo atliekama išsami įmonės veiklos rezultatų ir jį lemiančių veiksnių analizė, šio tyrimo rezultatai padės įmonei ne tik įvertinti rodiklių kitimo tendencijas ir jų pokyčius lemiančius veiksnius, bet ir priimti efektyvesnius sprendimus formuojant įmonės finansų valdymo ir apskaitos politiką, racionaliau panaudoti finansinius išteklius, nukrepti investicijas tinkamiausia linkme ir pan.

Darbo struktūra. Bakalauro baigiamąjį darbą sudaro dvi dalys. Pirmoje dalyje apibūdinama finansinės analizės samprata, rūšys, santykiniai rodikliai, bankroto tikimybės įvertinimas ir prognozavimo metodai.

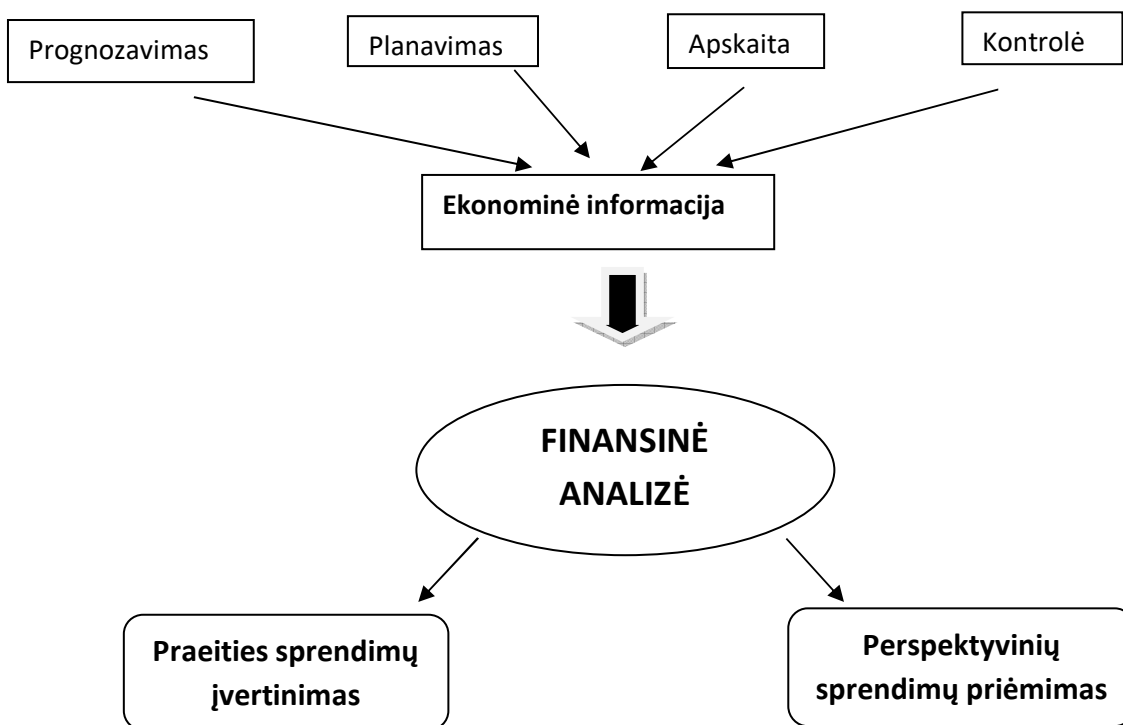
Antroje baigiamojo darbo dalyje susisteminta ir apibendrinta teorinės dalies informacija pritaikyta vertinant UAB „Raseinių žuvininkystė“ veiklą ekonominiu požiūriu. Tam tikslui pristatyta įmonės veikla, atlikta horizontalioji ir vertikalioji balanso bei pelno (nuostolio) ataskaitos analizė, apskaičiuoti santykiniai rodikliai. Taip pat atlikta pajamų ir sąnaudų analizė, bankroto tikimybės vertinimas. Apskaičiuotos pagrindiniu rodiklių prognozės pesimistiniu, realiuoju ir optimistiniu variantais. Tyrimo pabaigoje pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

1. ĮMONĖS FINANSINĖS ANALIZĖS IR PERSPEKTYVŲ VERTINIMO TEORINIAI ASPEKTAI

1.1. Finansinės analizės samprata

Finansinė analizė yra sudėtinė ūkio subjekto ekonominės analizės dalis. Tačiau, anot Buškevičiūtės ir Mačerinskienės (2008), rinkos ekonomikos sąlygomis finansinė analizė egzistuoja kaip savarankiškas mokslas. Ji susijusi su tam tikros veiklos prognozavimu, planavimu, apskaita ir kontrole. Gavus ekonominę informaciją iš įmonės atsakingų asmenų ir panaudojus finansinės analizės būdus, siekiama įvertinti įmonės finansinę veiklą ir būklę, kad galima būtų įvertinti anksčiau priimtus sprendimus bei priimti perspektyvinius valdymo sprendimus.

1pav. Finansinės analizės vieta ir funkcijos

Šaltinis: Buškevičiūtės ir E. Mačerinskienės I. (2008). Finansų analizė. Kaunas: leidykla „Technologijos“

Anot Mackevičiaus ir Poškaitės (1998), finansinė analizė yra viena aktyviausių įmonės valdymo sistemos funkcijų, padedanti įmonės vadovams priimti optimalius valdymo sprendimus, racionalius jų variantus. Cyril Pat Obi (1999) teigimu, finansinė analizė atliekama remiantis

įstatymais bei faktiniais ūkinės veiklos rodikliais, ir kuri tiria ekonominius procesus įmonėje, jų tarpusavio ryšius bei veiklos rezultatus.

Finansinė analizė yra susieta su įmonės apskaita, kontrole, planavimu ir prognozavimu. Finansinė analizė yra vertinama kaip svarbiausias įmonės veiklos valdymo sistemos elementas (Šiaudytė, 2011).

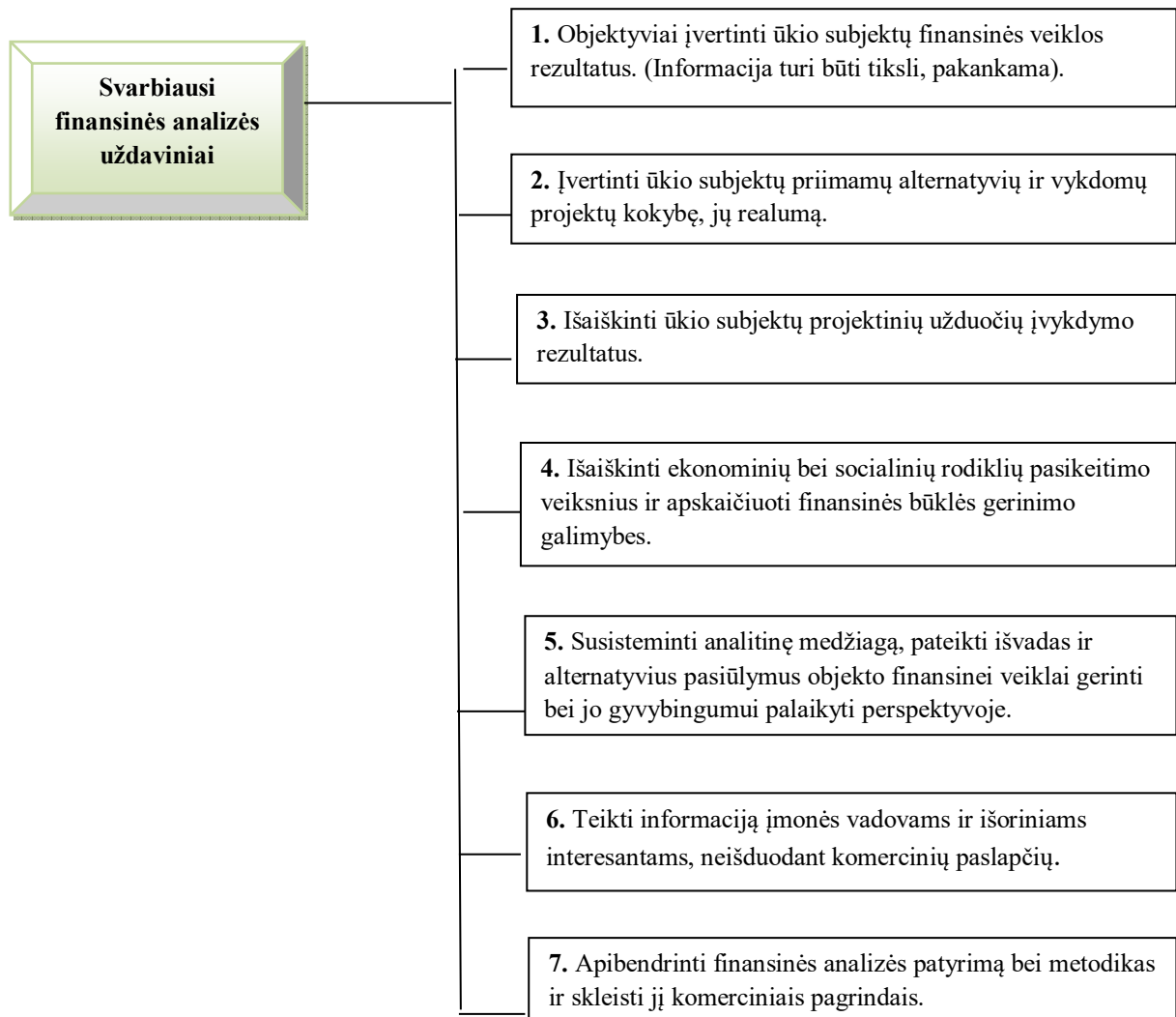
Anot Ushijima ir Yoshitaka (2011), finansine analize siekiama įvertinti įmonės finansinę būklę, jos sprendimų teisingumą bei sudaryti prielaidas tikslingai ir pelningai įmonės veiklai ateityje.

Janovič (2012) finansinę analizę apibrėžia kaip vieną iš įmonės ūkinės veiklos analizės krypčių, kuri padeda pažinti įmonės finansinį mechanizmą, nustatyti kaip yra panaudojami finansiniai ištekliai įmonės veikloje, kokia turto būklė bei kapitalo apyvartos greitis, koks yra naudojamų pagrindinių priemonių pelningumas.

Apibendrinant galima pasakyti, kad finansinė analizė padeda atsakyti į klausimą ar įmonė eina teisingu keliu. Ji parodo, kokia yra bendrovės padėtis rinkoje, koks rizikos laipsnis, plėtros galimybės ir veiklos perspektyvos. Atliekant finansinę analizę atskleidžiami vidiniai rezervai ir galimybės geriau dirbti, racionaliau naudoti materialinius, darbo ir finansinius išteklius.

Taigi, anot Buškevičiūtės ir Mačerinskienės (2008), finansinės analizės tyrimo objektas yra įmonių finansinė veikla bei jos rezultatai, parodomi alternatyviuose projektuose, apskaitos, atskaitomybės medžiagoje ir kituose informacijos šaltiniuose. Remiantis finansinės analizės duomenų baze, galima daryti įmonės veiklos efektyvumą, pelningumą ir jos perspektyvumą apibūdinančias išvadas.

Buškevičiūtė, Mačerinskienė (2008) suformulavo ir išskyrė tokius svarbiausius bendruosius finansinės analizės uždavinius (2 pav.).

2 pav. Svarbiausi finansinės analizės uždaviniai

Šaltinis: Buškevičiūtės ir E. Mačerinskienės I. (2008). Finansų analizė. Kaunas: leidykla „Technologijos“

Užsienio autoriai (C. Stickney, G. Foster, Ch. Gibson) mažiau skiria dėmesį finansinės analizės uždaviniams ir formuluoja juos kitaip:

1. Sukurti finansinės informacijos sistemą, atitinkančią įmonės politiką (informacija turi būti patikima, tiksli, pakankama; mažinama perteklinė informacija).
2. Palyginti faktišką padėtį su planais, standartais ir kitais parametrais (palyginimo bazė yra prognozės duomenys, planai, normos ir normatyvai, limitai, praėjusio laikotarpio duomenys, giminingų įmonių rodikliai, vidutiniai šakiniai rodikliai, veiksnių įtakos įvertinimas).
3. Padėti formuoti finansų valdymo ir apskaitos politiką (racionaliai naudoti finansinius išteklius, palaikyti įmonės mokumą).
4. Kiti uždaviniai.

Lietuvos ir užsienio autoriai skirtingai apibrėžia finansinę analizę ir jos uždavinius. Tai rodo, kad nėra vienareikšmio finansinės analizės apibrėžimo. Nepaisant to, skirtingų autorių finansinės

analizės sampratoje išskiriama tai, kad finansinė analizė yra informacija apie įmonės veiklą ir per tam tikrą laiką joje vykstančius finansinės veiklos procesus. Visi autoriai finansinės analizės sampratoje pabrėžia tai, kad finansinė analizė padeda įvertinti įmonės veiklą, jos rezultatyvumą, planuoti ir kontroliuoti įmonės veiklą. Lietuvių autorių išskirti finansinės analizės uždaviniai yra labiau susisteminti, universalūs bet kuriam objektui bei subjektui, nei tai pateikia užsienio autoriai.

„Pajamos – ūkio subjekto ekonominės naudos padidėjimas per ataskaitinį laikotarpį, t. y. ūkio subjekto turto padidėjimas arba įsipareigojimų sumažėjimas, kai dėl to padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus“ (10-asis VAS, 2015, 1 p.). Pajamos yra naudojamos aprūpinti kasdienes išlaidas. Versle jos vadinamos, kompanijos likusios įplaukos po visų išlaidų ir sumokėtų mokesčių. Pajamos yra siejamos su galutiniu įmonės veiklos rezultatu – pelnu. Įmonės pajamomis laikomas įmonės ekonominės naudos padidėjimas. Jos glaudžiai siejamos su joms uždirbti patirtomis sąnaudomis.

„Sąnaudos – tai ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, turto pardavimo, netekimo arba turto vertės sumažėjimo, arba įsipareigojimų prisiėmimo per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus jo tiesioginį mažinimą“ (11-asis VAS, 2015, p. 1).

Pajamos didina įmonės turtą, o jų perviršis, palyginti su atitinkamo laikotarpio sąnaudomis, sudaro pelną. Pajamų didinimas yra reikšmingas įmonės turto gausinimo ir jos pelno didinimo veiksnys, o sąnaudos padeda patikimai nustatyti įmonės plėtros perspektyvoms ataskaitinio laikotarpio finansinį rezultatą.

1.2. Finansinės analizės rūšys

Finansinių rezultatų analizė yra sudėtingas procesas. Priklausomai nuo atskirų autorių jai keliamų tikslų bei supratimo ji klasifikuojama į tam tikras rūšis pagal įvairius požymius. Pasak Buškevičiūtės, Mačerinskienės (2008), finansų analitikui tikslinga susipažinti su 1 priede parodytomis finansų analizės rūšimis, nes jos suklasifikuotos pagal įvairesnius praktikoje taikomus požymius.

Buškevičiūtė ir Mačerinskienė (2008) išskiria tokias finansinės analizės rūšis:

- Perspektyvinė analizė, kuri apima įvairių projektų vertinimą, siekiant priimti taktinius bei strateginius sprendimus ūkio subjekto atžvilgiu.
- Operatyvinė analizė, kuri atliekama nepasibaigus visai savaitei ar mėnesiui, naudojantis laukiamais duomenimis. Tuo siekiama iš anksto diagnozuoti finansinius rezultatus ir pakoreguoti planus ar priimti naują veiksmų programą.
- Retrospektyvinė analizė – tai praecityje gautų finansinių rezultatų įvertinimas.

Mackevičius (2011) be perspektyvinės, operatyvinės ir retrospektyvinės, dar išskiria šias finansinės analizės rūšis:

- Vidinė lyginamoji analizė, kurios tikslas - įvertinti kiekvieno padalinio rezultatus ir jo indėlį į bendrą įmonės finansinį rezultatą.
- Lyginamoji įmonių analizė, padedanti atskleisti rezervus ir nustatyti faktinių rodiklių nukrypimų nuo pažangių tos ūkio šakos ar užsienio įmonių priežastis.
- Kompleksinė analizė, kurią atliekant kompleksinę daugiausia dėmesio skiriama finansinių rodiklių grupių ir konkrečių rodiklių tarpusavio ryšių nagrinėjimui.

Užsienio autoriai (Ehrhardt M., Brigham E., Horne J. C., Wachowicz J.) dažniausiai mini tris finansinės analizės rūšis:

➤ Horizontalioji analizė – tai rodiklių pokyčių skaičiavimas absoliučiais ir santykiniais skaičiais. Ši analizė atliekama tada, kai finansinių ataskaitų dydžiai lyginami su praėjusio laikotarpio ar užduočių duomenimis, o nukrypimas išreiškiamas absoliučiais arba santykiniais dydžiais. Atliekant horizontalią analizę galima įvertinti įmonės turto, grynųjų pinigų likučio kitimo tendencijas bei sužinoti įmonės skolų būklės, pajamų ir sąnaudų kitimą. (Juozaitienė, 2007). Ji taikoma analizuojant balanso, pelno (nuostolių), pinigų srautų ataskaitų duomenis, tačiau įmonių praktikoje dažniausiai analizuojamas tik balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitas (Aleknevičienė, 2011). Visi šie autoriai sutinka, kad horizontalioji ataskaita neatskleidžia priežasčių, dėl kurių įvyko rodiklių pakitimai. Horizontaliosios analizės atmaina yra trendo analizė, kuri gali padėti suprasti, kad pelnas didėja lėtesniu tempu nei pardavimų apimtys dėl spartesnio išlaidų augimo. Ši analizė yra tik pradinis duomenų susistemimas, tačiau be jos negalima atlikti tolesnės išsamesnės analizės.

➤ Vertikalioji analizė – tai įmonės finansinės būklės įvertinimas, naudojant įvairius santykinius rodiklius. (Šlekienė, Klimavičienė, 1999). Ji padeda nustatyti tam tikro rodiklio dalį procentais tarp kitų visumos rodiklių. (Mackevičius, 2011). L. Juozaitienė teigia, kad naudojant vertikalią analizę, yra galimybė matyti tam tikrų elementų tarpusavio ryšį ir jų įtaką bendram rezultatui, todėl galima daryti išvadas apie rodiklių dydžių pasikeitimus ir jų priežastinius ryšius, nes bet koks vieno sistemos elemento būklės pasikeitimas veikia kitus. Ši analizė efektyvi tiriant pelno (nuostolių) ataskaitą.

➤ Santykinė analizė literatūroje ir praktikoje dar vadinama finansinių koeficientų analize. Šie koeficientai parodo finansinių ataskaitų ir kitų šaltinių tarpusavio ryšius. Užsienio autoriai (Brigham E., Horne J. C., Hitchner J.) finansinius koeficientus klasifikuoja įvairiai, tačiau likvidumo (mokumo) ir pelningumo grupės yra visų pripažįstamos.

Atliekant finansinę analizę dažniausiai naudojamos horizontalioji ir vertikalioji analizės rūšys. Kaip minėta, horizontalioji finansinių ataskaitų analizė padeda nustatyti rodiklių dinamiką

absoliučiais dydžiais ir procentais bei nukrypimus nuo bazinių rodiklių, o vertikalioji analizė – tam tikro rodiklio dalį procentais tarp kitų visumos rodiklių (Mackevičius, 2011).

1.3. Finansinės analizės santykiniai rodikliai ir jų skaičiavimas

Nors pagrindinės finansinės ataskaitos ir pateikia informaciją apie įmonės tam tikro laikotarpio veiklos efektyvumą, tačiau jos neparodo verslo įmonės konkrečių stipriųjų ir silpnųjų ypatybių. Tokių duomenų galima gauti atlikus santykinių rodiklių analizę. Santykiniai rodikliai atspindi finansinių ataskaitų ir jų tarpusavio ryšius, pavyzdžiui, tarp pelno ir kapitalo, ilgalaikio turto ir ilgalaikių įsipareigojimų ir pan. (Buškevičiūtė, Mačerinskienė, 2008). Jie daug reikšmingesni už absoliučius rodiklius. Santykiniai rodikliai bus reikšmingesni tik tada, jei bus palyginami su:

- Įmonės praėjusio ataskaitinio laikotarpio rodikliais.
- Planiniais, sąmatiniais ar kitais numatytais rodikliais.
- Tos pačios ūkio šakos rodikliais (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011).

Vertinant verslo efektyvumą absoliučių pelno sumų lyginimo neužtenka. Santykiniai rodikliai grupuojami į grupes pagal tai, kokias įmonės veiklos puses charakterizuoja. Taip pat kokiems vartotojams gali būti naudingi. Lietuvių autoriai skiria nevienodą finansinių rodiklių grupių skaičių. Anot Rutkausko ir Stanevičiaus (2004), išskiriami pelningumo, likvidumo, ilgalaikio mokumo (finansų struktūros), veiklos efektyvumo (turto panaudojimo efektyvumo) rodikliai. Kancerevyčius (2004) mini pelningumo, mokumo (likvidumo), rinkos vertės, veiklos efektyvumo (turto valdymo) ir kapitalo struktūros ir finansinio srauto (skolų valdymo) rodiklius. Pagal Mackevičių ir kt. (2011) išskiriamos pagrindinės santykinių rodiklių grupės: pelningumo, mokumo bei veiklos efektyvumo rodikliai.

Visi minėti autoriai vienodai pripažįsta pelningumo rodiklius, taip pat išskiria ir likvidumo rodiklius, nors vieni juos įvardija kaip likvidumo, kiti kaip mokumo.

Finansinius rodiklius galima suskirstyti į šias grupes, kurios plačiau aptariamos šio skyriaus poskyriuose:

- Pelningumo;
- Mokumo;
- Veiklos efektyvumo;
- Kapitalų rinkos. Kapitalo rinkos rodiklių grupei priskiriamus rodiklius apskaičiuoti gali tik akcinės bendrovės. Yra išskiriama daug kapitalo rinkos rodiklių, kurie parodo įmonės sugebėjimą dalyvauti rinkoje. Pelnas vienai akcijai – vienas pagrindinių rodiklių, naudojamų

finansų rinkose akcininkų investicijų į įmonių akcijas palyginimui bei vertinimui. Vienos akcijos pelnas parodo, kiek įmonės uždirbto grynojo pelno, priskirtino paprastųjų akcijų savininkams, tenka vienai apyvartoje esančiai paprastajai akcijai. Šio rodiklio dydį nulemia tiek pelno apskaitos įmonėse ypatumai, tiek akcinio kapitalo formavimo sprendimai, todėl jo skaičiavimui bei palyginamumo užtikrinimui skiriamas ypatingas dėmesys (NASDAQ, 2010).

1.3.1. Pelningumo rodikliai ir jų skaičiavimas

Įmonės pelningumo rodikliai – vienas dažniausiai naudojamų ir labiausiai suprantamų rodiklių. Pelningumo rodikliai įdomūs akcininkams, investuotojams, vertintojams, analitikams, pirkėjams, konkurentams, nes bendrovės gaunamas pelnas yra vienas svarbiausių veiksnių užtikrinančių sėkmingą ir ilgalaikę bendrovės veiklos perspektyvą. Šiais rodikliais vertinamas verslo efektyvumas siekiant pagrindinio tikslo, t. y., gauti pelną. Pelningumo rodikliai parodo, ar bus išmokami dividendai, ar įmonė turės potencialą investicijoms atlikti ir tuo pačiu – augti.

Anot Damašienės (2002), įmonės veiklos sėkmė apibūdinama jos pelningumu, kuris priklauso nuo naudojamo kapitalo dydžio, darbuotojų skaičiaus, produkcijos pardavimų apimtys, turimo turto panaudojimo efektyvumo ir daugelio kitų veiksnių. Pasak Bagdžiūnienės (2005), pelningumas reikšmingai skiriasi įvairiose verslo šakose ir teritorijose. Jei įmonės pobūdis ir sąlygos skirtingos, tai jos valdymui būtina informacija apie skirtumus. Aleknevičienės (2011) teigimu, pelningumo rodikliai yra interpretuojami vienareikšmiškai: kuo pelningumas didesnis, tuo įmonės veikla valdoma geriau.

Pelningumo rodikliai yra dviejų tipų:

- Rodikliai, kurie rodo pelningumą parduotų prekių ir suteiktų paslaugų atžvilgiu (pardavimų pelningumas);
- Rodikliai, kurie rodo pelningumą investicijų į įmonę atžvilgiu (turto ir kapitalo pelningumas).

Vienas iš pagrindinių rodiklių yra bendrasis pelningumas, kuris rodo įmonės sugebėjimą gauti pelną iš pagrindinės veiklos, t. y., kokia dalis bendrojo pelno tenka daliai pardavimo ir paslaugų pajamų. Šio rodiklio didėjimas rodo tinkamą kainų ir konkurencijos politiką, todėl kuo didesnis šis rodiklis, tuo gamyba pelningesnė (Vertybinių popierių birža [NASDAQ OMX Vilnius], 2010). Jei šis rodiklis mažėja, reikėtų peržiūrėti produkcijos gamybos technologiją, gamybos įrenginių būklę, produkcijos asortimentą, nuodugniau atlikti produkcijos savikainos ir kainų analizę. Vienas pagrindinių bendrojo pelningumo privalumų yra tas, kad jis geriausiai atspindi įmonės atliekamų prekių paskirstymo (perdavimo) funkcijų kompleksiskumą (kuo atliekama daugiau funkcijų ir kuo

jos sudėtingesnės, tuo įmonės bendrasis pelningumas didesnis), todėl panašias funkcijas atliekančių ir panašiose rinkose veikiančių įmonių bendrojo pelningumo rodikliai turi būti panašūs. Tačiau yra ir nemažai atvejų, kai šis rodiklis negali būti patikimu rodikliu (Liaubienė, Martirosianienė, 2008). Bendrasis pelningumas apibūdina tiriamo subjekto pagrindinės veiklos pelningumą, parodo, ar naudinga parduoti prekes (Mackevičius, 2011). Bendrasis pelningumas apskaičiuojamas:

$$BP = \frac{\textit{Bendrasis pelnas}}{\textit{Pardavimų pajamos}} \quad (1.3.1.1)$$

Įmonė be pagrindinių išlaidų produkcijai ar paslaugai pagaminti patiria ir kitų išlaidų. Tai visos bendrosios ir administracinės bei pardavimo išlaidos, kurios mažina bendrovės pelną. Šių išlaidų sumažintas pelnas vadinamas veiklos pelnu. Veiklos pelningumas parodo įmonės sugebėjimą formuoti ir kontroliuoti veikos sąnaudas. Jo mažėjimas reiškia, kad įmonėje nepakankamai dėmesio kreipiamas į veiklos sąnaudų kontrolę (NASDAQ OMX Vilnius, 2010). Siekiant apskaitos priemonėmis formuojamus duomenis apie įmonės sąnaudas padaryti tikslesnius ir informatyvesnius, būtina įmonėje įdiegti veikla pagrįstą išlaidų apskaitą, kurios esmė – įmonėje patiriamos netiesioginės (produktų ar paslaugų atžvilgiu) išlaidos kaupiamos pagal atskiras įmonės veiklas ir tada priskiriamos konkrečių produktų (ar paslaugų) savikainai, atsižvelgiant į tų veiklų indėlį į produktų (ar paslaugų) kūrimą, gamybą ar pardavimą (Liaubienė, Martirosianienė, 2008). Veiklos pelningumas apskaičiuojamas:

$$VP = \frac{\textit{Veiklos pelnas}}{\textit{Pardavimų pajamos}} \quad (1.3.1.2)$$

Nors svarbus tiek bendrasis, tiek veiklos pelningumas, bet grynasis pelningumas įmonės savininkams yra aktualiausias. Šis rodiklis dar vadinamas grynojo pelno marža ir parodo, kiek grynojo pelno (pelno, skirto akcininkų dividendams ir įmonės reikmėms) gaunama iš kiekvieno pardavimų euro (NASDAQ OMX Vilnius, 2010). Grynasis pelningumas apibūdina visos tiriamo subjekto veiklos (gamybinės, komercinės, investicinės, finansinės) galutinį pelningumą. Rodiklio mažėjimas parodo, kad būtinos naujovės, įspėja, kad prekių konkurencingumas smunka (Mackevičius, 2011). Grynasis pelningumas apskaičiuojamas:

$$GP = \frac{\text{Grynasis pelnas}}{\text{Pardavimų pajamos}} \quad (1.3.1.3)$$

Turto pelningumas, dar vadinamas turto grąža (angl. – ROA) parodo įmonės ilgalaikio ir trumpalaikio turto naudojimo efektyvumą, vadovų sugebėjimą jį valdyti ir kontroliuoti. Šis rodiklis parodo, kiek eurų grynojo pelno tenka vienam turto eurui. Turto pelningumo rodikliai skaičiuojami išskaidant atskirus veiksnius, kurie daro įtaką turto pelningumui. Jie atskleidžia, ar įmonės turtas yra efektyviai valdomas ir yra vienas svarbiausių ir dažniausiai vertinamų rodiklių įmonių veikloje (Christensen, Nikolaev, 2012). Didesnė rodiklio reikšmė rodo, kad efektyviau naudojamas turtas (Alecknevičienė, 2011). Turto pelningumas apskaičiuojamas:

$$TP = \frac{\text{Grynasis pelnas}}{\text{Visas turtas}} \quad (1.3.1.4)$$

Kitas, vienas svarbiausių įmonės veiklos rodiklių, yra nuosavo kapitalo pelningumas. Jis atspindi pagrindinių įmonės veiklos dalyvių – savininkų – investuoto kapitalo grąžą ir tam tikru mastu parodo įmonės vadovybės darbo efektyvumą naudojant investuotą kapitalą (Gudaitis, Žagūnytė, 2013). Nuosavybės pelningumas arba grąža (angl. – ROE) parodo grynojo pelno dalį, tenkančią vienam savininkų nuosavybės eurui. Šis rodiklis apskaičiuojamas:

$$NKP = \frac{\text{Grynasis pelnas}}{\text{Nuosavas kapitalas}} \quad (1.3.1.5)$$

Apibendrinant galima teigti, kad yra skiriami trys pagrindiniai pardavimo pelningumo rodikliai, t. y. bendrojo pelningumo, veiklos pelningumo, grynojo pelningumo rodikliai. Visi šie rodikliai parodo įmonės veiklos pelningumą. Jų skaičiavimui yra naudojami duomenys iš įmonės finansinių ataskaitų. Pardavimo pelningumo rodikliai yra apskaičiuojami atskirus jos vienetų dalinant iš pardavimo pajamų. Turto pelningumas yra rodiklis, geriausiai atskleidžiantis įmonės gamybinės ir investicinės veiklos efektyvumą. Kapitalo pelningumo rodiklis atskleidžia įmonės sukurto pelno iš nuosavo kapitalo lygį.

1.3.2. Mokumo rodikliai ir jų skaičiavimas

Mokumas – įmonės sugebėjimas turimomis mokėjimo priemonėmis apmokėti trumpalaikius ir ilgalaikius įsipareigojimus. Įmonė moki, kai nagrinėjamu laikotarpiu turi daugiau mokėjimo priemonių nei įsipareigojimų. Mokėjimo priemonės gali būti likvidžios, turtas likvidus yra tuomet, kai jį galima greitai parduoti, taigi, kai įmonė turi nelikvidų turtą, ji gali tapti nemoki. Mokumo sąvoka yra susijusi su įmonės finansine būkle, o likvidumo – su turtu (Aleksnevičienė, 2011).

Trumpalaikio mokumo rodikliai parodo, ar įmonė pajėgi vykdyti trumpalaikius įsipareigojimus. Trumpalaikio mokumo koeficientas dar vadinamas likvidumo koeficientu. Yra trys pagrindiniai likvidumo koeficientai:

- Bendrasis likvidumo koeficientas;
- Skubaus padengimo koeficientas;
- Absoliutus likvidumo koeficientas.

Bendrojo likvidumo koeficientas parodo, kiek kartų trumpalaikis turtas didesnis už trumpalaikius įsipareigojimus, t. y., padeda prognozuoti įmonės mokumo būklę artimiausiu metu. Vakarų šalių praktika rodo, jog norint išlaikyti finansinę pusiausvyrą, laiku įvykdyti įsipareigojimus, reikia, kad trumpalaikis turtas būtų 2 kartus didesnis už įsipareigojimus. Egzistuoja šio rodiklio slenkstis, kurio nereikėtų peržengti, jis negali būti mažesnis už 1,2 (Mackevičius ir kt., 2011). Bendrasis likvidumas apskaičiuojamas:

$$BLK(kartai) = \frac{\textit{Trumpalaikis turtas}}{\textit{Trumpalaikiai įsipareigojimai}} \quad (1.3.2.1)$$

Skubaus padengimo koeficientas yra griežtesnis rodiklis nei bendrojo mokumo koeficientas, nes apskaičiuojant šį rodiklį daroma prielaida, kad bendrovės turimos atsargos negali būti greitai paverstos pinigais (NASDAQ OMX Vilnius, 2010). Šis koeficientas parodo, ar įmonė galėtų atsiskaityti su kreditoriais kelių mėnesių laikotarpiu ir neturėtų būti mažesnis kaip 1. Skubaus padengimo koeficientas apskaičiuojamas:

$$SKP(kartai) = \frac{\textit{Trumpalaikis turtas – atsargos}}{\textit{Trumpalaikiai įsipareigojimai}} \quad (1.3.2.2)$$

Absoliutus likvidumo koeficientas, palygindamas likvidžiausius aktyvus (pinigus) su trumpalaikėmis skolomis leidžia pamatyti įmonės sugebėjimą per trumpą laiką padengti savo

trumpalaikes skolas. Kuo šis koeficientas didesnis tuo geriau. Absolutus likvidumo koeficientas apskaičiuojamas:

$$ALK(kartai) = \frac{\textit{Grynieji pinigai}}{\textit{Trumpalaikiai įsipareigojimai}} \quad (1.3.2.3)$$

Įmonės sugebėjimą atsiskaityti už ilgalaikius įsipareigojimus numatytais terminais parodo ilgalaikio mokumo rodikliai, kurie Vakarų šalyse dar vadinami finansinio sverto, finansinio stabilumo, rizikos vertinimo rodikliais. Ilgalaikio mokumo rodikliai skaičiuojami norint parodyti įmonės finansavimo šaltinius ir skolų vaidmenį finansavimui, galimybes greičiau apmokėti skolas, prognozuoti finansinį stabilumą ir veiklos tęstinumą (Mackevičius ir kt., 2011).

Yra šie ilgalaikio mokumo koeficientai:

- Bendrasis skolos koeficientas;
- Finansinis svertas;
- Nuosavybės koeficientas.

Bendras skolos koeficientas parodo viso įmonės turto dalį, kuri įsigyta iš svetimų lėšų, t. y., skolinto kapitalo. Kuo šis rodiklis mažesnis, tuo geresnė įmonės finansinė būklė (NASDAQ OMX Vilnius, 2010). Bendrasis skolos koeficientas apskaičiuojamas:

$$BSK(kartai) = \frac{\textit{Įsipareigojimai}}{\textit{Visas turtas}} \quad (1.3.2.4)$$

Finansinis svertas parodo, kiek vienam nuosavybės eurui tenka skolintų lėšų, kitaip tariant, jis parodo įmonės priklausomybę nuo skolininkų. Kuo rodiklis didesnis, tuo didesnė priklausomybė ir tuo pačiu didesnė įmonės veiklos rizika (Lakis, Mackevičius, Gaižauskas, 2010). Finansinis svertas apskaičiuojamas:

$$FS(kartai) = \frac{\textit{Įsipareigojimai}}{\textit{Nuosavas kapitalas}} \quad (1.3.2.5)$$

Nuosavybės koeficientas parodo, kiek bendrovės turto tenka vienam nuosavo kapitalo eurui. Jis apskaičiuojamas:

$$NK(kartai) = \frac{\text{Visas turtas}}{\text{Nuosavas kapitalas}} \quad (1.3.2.6)$$

Apibendrinant galima teigti, kad trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo rodikliai yra svarbūs rodikliai įmonės veikloje, atskleidžiantys įmonės galimybes vykdyti prisiimtus įsipareigojimus. Pastarųjų savalaikis vykdymas yra svarbus kreditorių pasitikėjimui. Įmonės gebėjimą vykdyti trumpalaikius įsipareigojimus rodo įmonės likvidumo rodikliai, kurie apibūdina jos gebėjimą turimą turtą paversti grynaisiais pinigais.

1.3.3. Veiklos efektyvumo rodikliai ir jų skaičiavimas

Pasak Mackevičiaus ir kt. (2011), efektyvumas suprantamas kaip racionalus lėšų gamybos ar prekybos procese cirkuliavimas, duodantis teikiamą veiklos rezultatą, t. y., pelną bei pinigų srautą, kuris yra būtinas gamybos proceso tęstinumui palaikyti (t. y. aprūpinimą medžiagomis, darbo ištekliais, sumokėti mokesčius valstybei, laiku atsiskaityti su tiekėjais bei kitais kreditoriais ir pan.). Yra šie veiklos efektyvumo rodikliai:

- Turto apyvartumas (kartai);
- Atsargų apyvartumas (kartai);
- Atsargų apyvartumas (dienomis);
- Debitorinio įsiskolinimo apyvartumas (kartai);
- Debitorinio įsiskolinimo apyvartumas (dienomis);
- Kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas (kartai);
- Kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas (dienomis).

Turto apyvartumas daro didelę įtaką įmonės finansinei būklei. Jis parodo, kiek kartų per metus turtas perėjo visus apytakos etapus, kaip efektyviai įmonė naudoja turimą turtą pardavimo procesui garantuoti, t. y., kiek vienas turto euras sukuria pajamų (Lakis ir kt., 2010). Turto apyvartumas apskaičiuojamas:

$$TA(kartai) = \frac{\text{Pardavimo pajamos}}{\text{Visas turtas}} \quad (1.3.3.1)$$

Atsargų apyvartumas parodo, kiek kartų per metus buvo atnaujintos atsargos. Informatyvesnis yra apyvartumo dienomis skaičiavimas. Nuo ankstesnių rodiklių šie rodikliai skiriasi tuo, kad čia iš skaičiavimų eliminuojami tokie trumpalaikio turto straipsniai, kaip debitoriniai įsiskolinimai ir grynieji pinigai. Atsargų apyvartumas yra geriau įmonės efektyvumą apibūdinantis rodiklis, nes vertinamas tik atsargų atsinaujinimas (Mackevičius ir kt., 2011). Atsargų apyvartumas apskaičiuojamas:

$$AA(kartai) = \frac{\text{Pardavimo savikaina}}{\text{Atsargos}} \quad (1.3.3.2)$$

$$AA(dienomis) = \frac{\text{Atsargos} \times 365}{\text{Pardavimo savikaina}} \quad (1.3.3.3)$$

Debitorinio įsiskolinimo apyvartumas kartais ir dienomis parodo įmonės mokėjimo politiką vartotojų atžvilgiu bei sėkmę, išieškant skolą. Rinkos ekonomikos šalyse neišieškotos skolos riba yra 90 dienų. Jei skola viršija šią ribą, kyla pavojus kaupti skolą. (Mackevičius ir kt., 2011). Debitorinis įsiskolinimo apyvartumas apskaičiuojamas:

$$DIA(kartai) = \frac{\text{Pardavimo pajamos}}{\text{Debitoriniai įsiskolinimai}} \quad (1.3.3.4)$$

$$DIA(dienomis) = \frac{\text{Debitoriniai įsisk.} \times 365}{\text{Pardavimo pajamos}} \quad (1.3.3.5)$$

Kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas kartais ir dienomis parodo, kaip greitai ar per koki laikotarpį įmonė atsiskaito su tiekėjais. Jis apskaičiuojamas:

$$KIA(kartai) = \frac{\text{Pardavimo savikaina}}{\text{Kreditoriniai įsiskolinimai}} \quad (1.3.3.6)$$

Kreditoriniai įsisk. X 365

$$KIA \text{ (dienomis)} = \frac{\text{---}}{\text{---}} \quad (1.3.3.7)$$

Pardavimo savikaina

Veiklos efektyvumo rodikliai atskleidžia įmonės gebėjimus pakeisti turimas atsargas, įgyti kreditorių pasitikėjimą, padengti įsiskolinimus savalaikiai ir teisingai panaudoti įmonės turimą turtą pajamoms gauti. Šie rodikliai leidžia vadovams, akcininkams ir kitiems suinteresuotiesiems įvertinti, ar tikslingai ir efektyviai yra naudojamas įmonės turtas.

Du Pont analizė – vienas iš būdų koeficientų analizei pritaikyti ir šį būdą daugelis finansininkų laiko vienu iš sistemingiausių. Du Ponto analizavimo būdai plačiai naudojami dėl jų efektyvumo, kadangi labiau atskleidžiama verslo organizavimo sėkmė, taip pat pateikiama informacija įmonės išoriniams vartotojams ir vertintojams būna labiau apibendrinta. Mackevičius ir Poškaitė nurodo, kad Du Ponto piramidinę turto pelningumo analizę daugelis autorių taiko gana įvairiai, nors esminis principas lieka tas pats, t. y., turto ar kapitalo pelningumo rodiklius išskaido į daugiklius arba absoliučius rodiklių elementus. Skiriasi tik pasirenkami išskaidyti rodikliai.

Du Ponto analizė parodo, kas gali sąlygoti aukštesnę ar žemesnę bendrovės akcinio kapitalo pelningumą. Dažniausiai akcinio kapitalo pelningumą lemia grynosios pardavimų pajamos. Joms didėjant, didėja ir akcinio kapitalo pelningumas (Smalenskas, 2002).

Norint Du Ponto analizės metodiką pritaikyti Lietuvos sąlygomis, Mackevičius ir kt. siūlo įtraukti rodiklius, formuojančius grynąjį pelną, įterpti veiklos sąnaudas, finansinės veiklos rezultatą ir ypatingos veiklos pelną ir nuostolius (2 priedas).

Remiantis šia schema, galima lengvai apskaičiuoti pardavimų ir turto apyvartumo įtaką turto pelningumo rodikliui. Labai svarbu nustatyti kiekvieno veiksnio įtaką per ilgesnį laikotarpį. Tokia analizė parodo ne tik tam tikrus dėsningumus, bet ir padeda priimti efektyvius sprendimus.

Kapitalo pelningumo rodiklis taip pat plačiai naudojamas, kaip investicijų pelningumo matas, parodantis įmonės pelningumą, bet reikia atsižvelgti į įmonės veiklos finansavimo struktūrą. Šį rodiklį irgi galima apskaičiuoti naudojant Du Ponto piramidę.

1.4. Perspektyvų vertinimo poreikis ir svarba įmonės veikloje

Įmonės funkcionuoja nuolat kintančioje aplinkoje, todėl siekiant įmonių veiklos efektyvumo ateityje, reikalinga prognozuoti įmonės veiklą bei numatyti jos planus ateičiai. Įmonės veiklos sėkmė priklauso nuo to, ar įmonė sugeba teisingai identifikuoti savo veiklą ateičiai, sudaryti tam

tiksliu teisingą strategiją ir ją plėtoti (Gudaitis, Žagūnytė, 2013). Įmonių veiklos vertinimui bei perspektyvų ateityje numatymui reikalinga prognozuoti įmonių finansinę būklę.

Anot Gudaičio ir Žagūnytės (2013), prognozė yra aiškaus tikimybinio pobūdžio sprendimas apie ateitį, tam tikrais duomenimis pagrįstas numatymas, kokia bus reiškinių eiga. Perspektyvų vertinimas yra būtinas, kadangi jis sudaro galimybes įmonei nuspėti galimus savo veiklos sprendimus, o ne priimti juos intuityviai.

Praktikoje dažniausiai naudojami šie prognozavimo metodai:

➤ Metodas pagrįstas praėjusių laikotarpių finansiniai duomenimis, atsižvelgiant į būsimąjo laikotarpio verslo planus, į dabartinius ir būsimus veiksnius (konkurenciją ir kitus išorinius veiksnius, darančius įtaką paklausai ir išlaidoms, susijusioms su būsimąja įmonės veikla.

➤ Metodas, kurį taikant ignoruojami praėjusių laikotarpių duomenys arba skiriama jiems palyginti mažai dėmesio. Jis pagrįstas pardavimų pajamų bei su jomis susijusių išlaidų lygiu, nustatomu remiantis planuojamu pelno lygiu arba (dažniausiai pirmųjų trejų metų) įmonės veiklos pelningumo lygiu (Mackevičius, Poškaitė, 2011).

Bendrovių veiklos prognozavimas atliekamas įvairiais metodais, kurie klasifikuojami į kokybinius (intuityvinius) ir kiekybinius (sisteminius) prognozavimo metodus (Gudaitis, Žagūnytė, 2013). Kokybiniai prognozavimo metodai yra paremti įvairiais vertinimais, t. y. darbuotojų, pardavimų skyriaus atstovų, vartotojų ir ekspertų apklausomis (Delphi metodas). Kiekybiniai prognozavimo metodai yra skiriami į laiko eilutes ir priežastinius metodus. Priežastinių metodų pagalba yra prognozuojami porinė ir daugianarė regresija. Laiko eilutės yra skirstomos į trendo prognozę ir trendo su sezonine komponente prognozę bei išlyginimo metodus, kuriais prognozuojami slenkantis, svertinis slenkantis vidurkiai ir eksponentinis išlyginimas. Tiek vienos, tiek kitos grupės prognozavimo metodai yra svarbūs prognozuojant įmonės pelningumą ateityje bei vertinant įmonės esamą situaciją.

Pelnas ir pelningumas yra siekiamas kiekvienos įmonės tikslas. Pelno ir pelningumo prognozės įgalina įmones įvertinti galimą įmonės pelną bei nuostolius. Prognozavimu yra pagerinamas įmonės veiklos sprendimų priėmimo procesas, todėl prognozavimas yra neatskiriama kiekvienos įmonės veiklos dalis. Prognozuodama savo pelną ir pelningumą įmonė pati sau sudaro galimybes efektyviau veikti rinkoje ir išvengti galimos rizikos.

Įmonės pelnas yra uždirbamų pajamų ir patirtų sąnaudų rezultatas, o pelningumas yra potencialas, kuris projektuoja, kas įvyks įmonės ateityje. Pelningumo prognozės padeda atskleisti įmonės gebėjimą uždirbti pelną, gauti kuo daugiau pelno iš kiekvieno investuoto į įmonę euro, o pelningumo rodikliai – pagrindiniai rodikliai, kuriais remiamasi atliekant finansinio rezultato analizę (Gudaitis, Žagūnytė, 2013).

Visi įmonių vadovai, siekdami užtikrinti sėkmingą ir ilgalaikį įmonės funkcionavimą turi įvertinti ir prognozuoti įmonės veiklos perspektyvas ir finansinę būklę.

Kiekvienas prognozavimo metodas turi savo privalumų bei trūkumų. Tiksliausia įmonės pelningumą prognozuoti remiantis įvairiais prognozavimo metodais, siekiant gauti kaip įmanoma išsamesnę informaciją apie įmonės veiklos ateitį bei ją įvertinus siekti įmonės veiklos pelningumo.

Įmonių veikloje visada buvo ir bus įvairių rizikų. Jų ypač daugėja plečiantis rinkoms ir didėjant konkurencijai. Nė viena įmonė nėra tikra, kad jos prekės ar paslaugos bus paklausios rinkoje. Dažnai dėl vieno neteisingo sprendimo net ir gerai dirbanti įmonė gali atsidurti prie bankroto ribos. Esant nestabiliai krašto ekonominei padėčiai, didelę įtaką bankroto situacijai atsirasti daro išorinė aplinka: infliacija, mokesčių ir kiti įstatymai, valiutų santykių pasikeitimai bei kitos priežastys (Buškevičiūtė, Mačerinskienė, 2008). Įmonės veiklos perspektyvos ir tęstinumas rūpi ne tik pačiai įmonei, bet ir pirkėjams, tiekėjams, akcininkams ir kt. Todėl svarbu, kad kiekviena įmonė turėtų savo veiklos stabilumo ir tęstinumo vertinimo modelį. Taikydamos jį įmonės galėtų nustatyti bankroto tikimybę, kitus gresiančius pavojus ir riziką, bet ir imtis veiksmingų sprendimų įmonės veiklai gerinti.

Įmonių bankroto prognozavimas yra labai sudėtingas dalykas, todėl negali būti taikoma kuri nors viena įmonės veiklos analizės metodika. Konkretesnę informaciją apie įmonės bankroto tikimybę gauname atlikę finansinių ataskaitų straipsnių pokyčių analizę. Tačiau daugiausia dėmesio reikia skirti finansinių santykinių rodiklių skaičiavimui ir vertinimui (Mackevičius ir kt., 2011). Prie svarbiausių santykinių rodiklių, iš kurių reikšmių galime spręsti apie įmonės bankroto tikimybę, pirmiausia priskirti šie (Mackevičius ir kt., 2011):

- Bendrojo trumpalaikio mokumo koeficientas;
- Bendrasis skolos koeficientas;
- Grynasis pardavimo koeficientas;
- Finansinio sverto koeficientas;
- Apyvartinio kapitalo manevringumo koeficientas.

Norėdami įsitikinti šių rodiklių reikšmingumu vertinant bankroto tikimybę, svarbu jų reikšmes palyginti su Altmano bankroto prognozavimo modelių reikšmėmis. Nors yra daug bankroto prognozavimo modelių, daugelis užsienio ir lietuvių autorių tinkamiausiais laiko tris Altmano modelius, kuriuos pats autorius pavadino Z modeliais.

Pirmoji modelio formulė, skirta įmonių, registruotų vertybinių popierių biržose, bankroto tikimybei nustatyti, tokia:

$$Z = 1,2x_1 + 1,4x_2 + 3,3x_3 + 0,6x_4 + 0,999x_5, (1.5.1)$$

kurioje x_1 – apyvartinio kapitalo ir turto santykis; x_2 – nepaskirstyto pelno ir turto santykis; x_3 – pelno iki apmokestinimo ir turto santykis; x_4 – nuosavo kapitalo rinkos vertės ir įsipareigojimų santykis; x_5 – pardavimo pajamų ir turto santykis.

Įmonėms, kurių akcijos nekotiruojamoms vertybinių popierių biržoje, E. Altmanas siūlo taikyti tokią formulę:

$$Z = 0,717x_1 + 0,847x_2 + 3,3107x_3 + 0,420x_4 + 0,999x_5, \quad (1.5.2)$$

kurioje x_1 – apyvartinio kapitalo ir turto santykis; x_2 – nepaskirstyto pelno ir turto santykis; x_3 – pelno prieš apmokestinimą ir turto santykis; x_4 – nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų santykis; x_5 – pardavimo pajamų ir turto santykis.

Nagrinėjant paslaugų ir individualių įmonių bankroto tikimybę, autorius siūlo taikyti keturių rodiklių modelį:

$$Z = 6,56x_1 + 3,2x_2 + 6,7x_3 + 1,05x_4, \quad (1.5.3)$$

kurioje x_1 – apyvartinio kapitalo ir turto santykis; x_2 – nepaskirstyto pelno ir turto santykis; x_3 – pelno iki apmokestinimo ir turto santykis; x_4 – nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų santykis.

Britų mokslininkai R. Taffer ir H. Tisshaw sukūrė bankroto diagnozavimo metodą, kurį galėtų pritaikyti apskaitos ir audito įmonės analizuojamų įmonių veiklos tęstinumui nustatyti. Jis apskaičiuojamas pagal formulę:

$$Z = 0,53x_1 + 0,13x_2 + 0,18x_3 + 0,16x_4, \quad (1.5.4)$$

kurioje x_1 – pelno prieš apmokestinimą ir trumpalaikių įsipareigojimų santykis; x_2 – trumpalaikio turto ir visų įsipareigojimų santykis; x_3 – trumpalaikių įsipareigojimų ir viso turto santykis; x_4 – pajamų ir turto santykis.

Kad ir kokie rodikliai būtų taikomi bankrotui diagnozuoti, jie turėtų būti tiriami kelerius metus, t. y. turi būti lyginami, prognozuojamas jų kitimas ir kt. Visų santykinių rodiklių, naudojamų bankrotui diagnozuoti, trūkumas tas, kad jie neparodo bankroto priežasčių ir jas sąlygojančių veiksmų.

1.6. Teorinių aspektų apibendrinimas

Išanalizavus įvairių autorių finansinės analizės sampratą, jos rūšis, galima teigti, kad įmonės finansinės analizės kokybė priklauso ne tik nuo jos iškeltų tikslų ir uždavinių, bet ir nuo paties analitiko. Jis turi turėti „skaičiaus jausmą“, t. y., galimybę negyvuose atskaitomybės skaičiuose išvelgti sudėtinis ūkinius procesus, jų tarpusavio ryšius, verslo žaidimo taisykles ir, ar jų laikomasi (Mackevičius ir kt., 2011). Finansinių ataskaitų analizės kokybę parodo mokėjimas parinkti, supriešinti ir suderinti skaičius taip, kad atsiskleistų naujas, nematytas jų turinys. Finansinę analizę atlikti sunku, kai nėra pakankamai informacijos. Analitikui patariama užduoti sau tris klausimus (Mackevičius ir kt., 2011):

- Ar gerai dirba įmonė, jeigu kalbama apie išteklius, kuriuos ji turi? Ištekliams priklauso darbuotojai, finansai, taip pat ūkinės-gamybinės galimybės);
- Ar gerai dirba įmonė, jeigu kalbama apie rinkos galimybes, kurias ji turi? (Rinkos galimybės priklauso rinkos dydis, įmonės padėtis konkurencinėje kovoje it kt.);
- Ar gerai dirba įmonė, jeigu kalbama apie iškeltų tikslų siekimą (Įmonės tikslams paprastai priskiriama pelningumo siekimas, naujų technologijų taikymas, naujų produktų kūrimas ir pan.).

Apibendrinant galima teigti, kad finansinė analizė yra įmonės veiklos rezultatų visuma, įgalinanti įvertinti įmonės finansinius gebėjimus ir finansinį mechanizmą. Finansinė analizė leidžia įvertinti įmonės finansinių išteklių panaudojimą, turto būklę bei naudojamų priemonių pelningumą. Finansinėje analizėje atsispindi įvairūs rodikliai, kurių svarbiausiais skiriami pelningumo, mokumo, veiklos efektyvumo, kapitalo rinkos. Visi pastarieji rodikliai gaunami iš finansinių ataskaitų. Finansiniai rodikliai yra svarbūs vertinant įmonių finansinę būklę, veiklos rezultatus, pinigų srautus, vertinant veiklos perspektyvas. Finansinių rodiklių reikšmingumas padidėja lyginant juos su praėjusių laikotarpių rodikliais, kai stebimas įmonių veiklos pelningumas arba galimi nuostoliai.

Dabartiniu laikotarpiu verslas yra labai nenuspėjamas. Įmonės veikla vieną dieną gali būti teigiama ir pelninga, tačiau jau po kelių dienų ji gali tapti nevaldoma ir rizikinga, galinčia privesti prie įmonės bankroto. Siekiant pastebėti realias grėsmes įmonei reikalinga nuolatinė veiklos prognozė, kadangi besikeičianti rinka sukelia daugiausiai įvairių problemų įmonėms, kurių dažniausiai yra veiklos nuosmukis ir bankrotas (Krancevičiūtė, 2012). Prognozavimas įgalina įmones efektyviau vykdyti savo veiklą bei remiantis prognozėmis priimti tinkamus ir įmonės veiklai geriausius sprendimus.

2. UAB „RASEINIŲ ŽUVININKYSTĖ“ FINANSINĖ ANALIZĖ IR PERSPEKTYVOS

2.1. UAB „Raseinių žuvininkystė finansinės analizės tyrimo metodika

UAB „Raseinių žuvininkystė“ – viena didžiausių įmonių Lietuvoje, užsiimanti tvenkinine žuvininkyste. Siekiant tikslingai išanalizuoti įmonės finansinę būklę bei sudaryti prognozes, reikalinga tinkamai pasirengti šiam procesui, išskiriant tyrimo instrumentus. Lentelėje (žr. 1 lentelę) pavaizduota empirinės darbo dalies eiga, pasirinkti metodai ir siekiamas rezultatas.

1 lentelė

UAB „Raseinių žuvininkystė“ finansinės analizės tyrimo eiga

Etapas	Pavadinimas	Naudojami metodai	Siekiamas rezultatas
I	Įmonės balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitos horizontalioji analizė 2015-2017 metais.	Dinamikos eilučių analitiniai ir santykiniai dydžiai; grafinis duomenų vaizdavimas.	Įvertinamos atitinkamų rodiklių kitimo tendencijos.
II	Įmonės balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitos vertikalioji analizė 2015-2017 metais.	Dinamikos eilučių analitiniai ir santykiniai dydžiai; grafinis duomenų vaizdavimas.	Įvertinama atitinkamo rodiklio dalis tarp kitų visumos rodiklių.
III	Įmonės pajamų ir sąnaudų analizė 2015-2017 metais.	Grafinis duomenų vaizdavimas.	Įvertinamas pajamų ir sąnaudų kitimo tendencijos.
IV	Įmonės santykinų rodiklių analizė.	Rodiklių skaičiavimas.	Nustatyti finansinių ataskaitų ir kitų šaltinių tarpusavio ryšius.
V	Įmonės bankroto tikimybės vertinimas.	Rodiklių skaičiavimas.	Nustatatyti bankroto tikimybę.
VI	Įmonės veiklos perspektyvų vertinimas.	Atitinkamų rodiklių skaičiavimas pesimistiniu, realiuoju ir optimistiniu variantais.	Įvertinti įmonės perspektyvas.

Šaltinis: sudarytas darbo autorės

Pagal 1 lentelėje pateiktą informaciją matyti, kad siekiant įvertinti UAB „Raseinių žuvininkystė“ finansinę analizę, taikyti 5 etapai:

I etape atlikta horizontalioji balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitos analizė 2015-2017 metais, kuri nusako rodiklių pasikeitimą laiko atžvilgiu. Šios analizės rezultatai įgalina nustatyti veiksnius, turinčius įtakos tam tikriems veiklos rodikliams (Bagdžiūvienė, 2005).

II etape atlikta vertikalioji balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitos analizė 2015-2017 metais, kuri leidžia įvertinti, kokią dalį atskiri straipsniai sudaro nuo tam tikro rodiklio. Ji leidžia operatyviai pastebėti neigiamus įmonės veiklos pokyčius, įvertinti, ar įmonė yra patikima investuotojų ir kreditorių požiūriu (Bagdžiūnienė, 2005). Dinamikos santykiniai dydžiai skaičiuojami baziniu ir

grandininiu būdu. Tiriant kaip jie kito absoliutiniu dydžiu remtasi J. Bagdanavičiaus ir kt. (2007) pateiktais absoliutaus padidėjimo rodikliais:

$$\Delta y_{\text{bazinis}} = y_n - y_1, \quad (2.1.1)$$

$$\Delta y_{\text{grandininis}} = y_n - y_{n-1}, \quad (2.1.2)$$

čia: Δy – absoliutus padidėjimas; y_n – galutinis (paskutinis) eilutės lygis; y_1 – pradinis (pirmas) eilutės lygis; y_{n-1} – lygis, esantis prieš lygį y_n .

Šių rodiklių proventinių pokyčių skaičiavimui naudotasi Bagdanavičiaus (2007) pateiktu padidėjimo tempo rodikliu:

$$T_p = y_n / y_{n-1} * 100 - 100, \quad (2.1.3)$$

čia: T_p – padidėjimo tempas; y_n – ataskaitinio laikotarpio dinamikos eilutės lygis; y_{n-1} – buvusio prieš ataskaitinį laikotarpį dinamikos eilutės lygis.

Naudojantis grafiniu statistinių duomenų vaizdavimu nagrinėjamų duomenų lyginamoji charakteristika tampa išraiškingesnė, aiškiai matoma tiriamoji reiškinio raida, geriau matyti pagrindiniai tarpusavio ryšiai ir jų paplitimas nagrinėjamoje teritorijoje (Bartosevičienė, 2011).

Duomenys UAB „Raseinių žuvininkystė“ finansinei analizei atlikti imami iš 2015, 2016, 2017 m. finansinių atskaitomybių: balanso ir pelno (nuostolių) ataskaitos. Atlikus tiriamos įmonės finansinę analizę, pristatomas perspektyvų prognozavimas, sudarytos pelno (nuostolių) rodiklių prognozės 2018, 2019, 2020 m.

2.2. UAB „Raseinių žuvininkystė“ pristatymas

UAB „Raseinių žuvininkystė“ istorija prasideda nuo 1967 m., kai kasami tvenkiniai ir veisiamos žuvys. Įvykus privatizacijai, 1992 m., buvo sukurta UAB „Raseinių žuvininkystė“. Bendrovės pagrindinė veikla yra tvenkininė žuvininkystė. Tvenkinių plotą sudaro 1286 ha. Tvenkiniuose auginami karpiai, lydekos, karosai, lynai ir kitos žuvys, kurios realizuojamos Lietuvoje ir kitose Europos Sąjungos šalyse, kaip Latvija, Lenkija. Taip pat bendrovė parduoda karpiukus, lydekaitės, karosiukus, skirtus kitų bendrovių bei įmonių įžuvinimui.

Kasmet įmonė užaugina apie 700 tonų žuvies, kurios didžiąją dalį sudaro karpiai. UAB „Raseinių žuvininkystė“ užaugintos žuvies galima rasti didžiuosiuose miesto prekybos centruose. Bendrovė prekiauja tik gyva žuvimi. Jos galima nusipirkti ir atvažiavus tiesiog prie įmonės tvenkinių.

UAB „Raseinių žuvininkystė“ veikla yra specifinė, nes pagrindinis darbas vyksta gamtoje. Pavasarį tvenkiniai išuvinami, vasarą žuvis šeriama, o rudenį lieka sunkiausias darbas – išgaudyti užaugintas žuvis. Pagaminamos produkcijos kiekis labai priklauso nuo oro sąlygų.

Lietuviai palyginus suvalgo nedaug žuvies. Per metus Lietuvoje realizuojama tik apie 300 tonų žuvies, o didesnė dalis keliauja į Latviją ir Lenkiją. Žuvies realizacija vyksta ištisus metus – karpių galima nusipirkti ir žiemą, ir vasarą. Kiti žuvies augintojai stengiasi kuo daugiau parduoti rudenį, nes per žiemą sunku žuvį išlaikyti tvenkiniuose kokybišką, todėl pavasarį ir vasarą jos trūksta.

UAB „Raseinių žuvininkystė“, atsižvelgdama į klientų poreikius, 896 ha tvenkinių plote, nuo 2003 m. pradėjo auginti ekologiškas žuvis. Ekologiškų žuvų auginimas reikalauja iš bendrovės papildomų resursų. Ekologiškos žuvies auginimui reikalingi atskiri tvenkiniai, ekologiški pašarai, atskiros mašinos šių žuvų pervežimui ir t.t. UAB „Raseinių žuvininkystė“ iš anksto sudaro sutartis su ūkininkais, kurie augina ekologiškus grūdus. Tai padeda užtikrinti pastovų ekologiškų pašarų tiekimą. Ekologiškų žuvų auginimas gali būti prilyginamas naujų žuvų rūšių veisimui ir auginimui.

UAB „Raseinių žuvininkystė“ dirba 33 darbuotojai, kurių 6 – administracijos darbuotojai. Įmonė turi vieną dukterinę įmonę UAB „NS Trading“.

Bendrovės pagrindinis tikslas – gauti daugiau pajamų su mažesniais gamybos kaštais. Žuvų veisimui ir auginimui pati augina grūdus jų šėrimui, o šiaudai naudojami tvenkinių tręšimui.

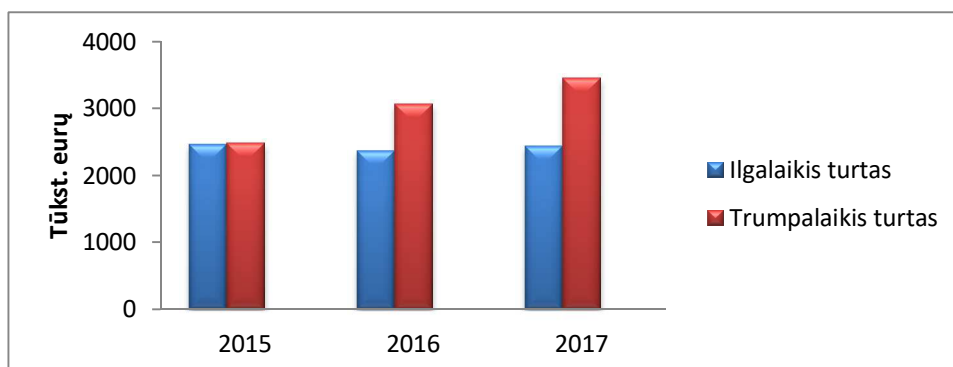
2.3. UAB „Raseinių žuvininkystė“ finansinių ataskaitų horizontalioji analizė

Analizuojant UAB „Raseinių žuvininkystė“ finansinių ataskaitų rodiklius ir jų pokyčius 2015–2017 m. laikotarpiu buvo naudota horizontalioji analizė, kuri padėjo nustatyti atitinkamų rodiklių dinamiką.

2.3.1. Balanso horizontalioji analizė

Balanso horizontalioji analizė padeda nustatyti turto ir savininkų nuosavybės bei įsipareigojimų konkrečių elementų kitimo tendencijas, šį kitimą palyginti su ankstesnių laikotarpių šių elementų kitimu. UAB „Raseinių žuvininkystė“ balanso horizontalioji analizė pateikta 5 priede. Per analizuojamą laikotarpį įmonės turtas išaugo 19,29 proc., t. y., nuo 4936 tūkst. Eur iki 5888 tūkst. Eur.

Augant bendram turtui, ilgalaikis turtas mažėjo, o trumpalaikis – didėjo (žr. 3 pav.). Per analizuojamą laikotarpį ilgalaikis turtas sumažėjo 0,82 proc., t. y., 20,16 tūkst. Eur. Trumpalaikis turtas per 2015-2017 m. laikotarpį padidėjo 39,24 proc. arba 972 tūkst. Eur.

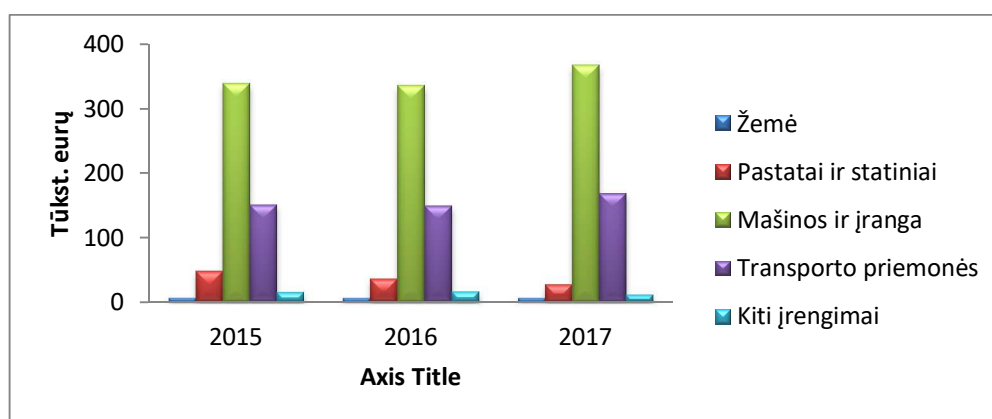

3 pav. UAB „Raseinių žuvininkystė“ ilgalaikio ir trumpalaikio turto kitimo dinamika 2015-2017 m.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Ilgalaikis įmonės turtas 2016 m., palyginus su 2015 m., mažėjo 3,36 proc., o 2017 m. – 0,82 proc. Sumažėjimui įtakoję programinės įrangos, pastatų ir statinių nusidėvėjimas, o taip pat po vienerių metų gautinų sumų mažėjimas. Šios gautinos sumos yra darbuotojams suteiktos ilgalaikės paskolos, kurios 2016 m., palyginus su 2015 m. sumažėjo 26,77 proc., o 2017 m., palyginus su 2016 m. padidėjo 12,28 proc.

UAB „Raseinių žuvininkystė“ turi daug ilgalaikio materialaus turto. Didžiausią dalį ilgalaikiame materialiniame turte užima mašinos ir įrengimai, kurie 2017 m., palyginus su 2015 m. padidėjo 8,31 proc., nes buvo nupirkta naujų įrengimų, o dalis – atnaujinta. (žr. 4 pav.).

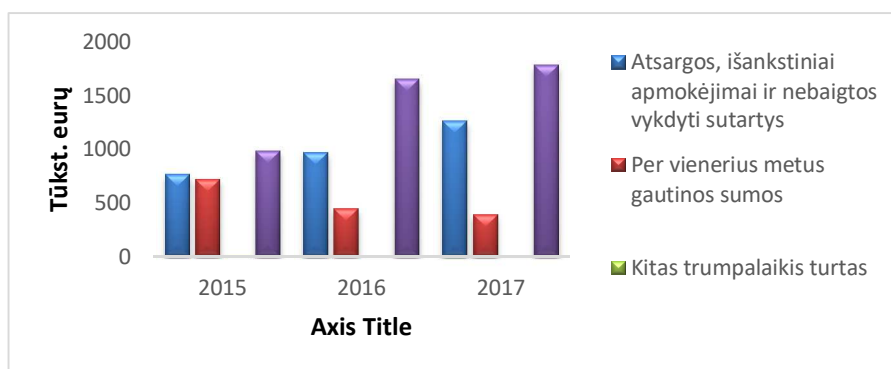

4 pav. UAB „Raseinių žuvininkystė“ ilgalaikio materialaus turto dinamika 2015-2017 m.

Kaip matyti, didelę absoliutinę vertę turi ir transporto priemonės, kurios 2017 m. didėjo 12,42 proc. (18,7 tūkst. Eur), palyginus su 2015 m. ir 12,79 proc. (19,2 tūkst. Eur) palyginus su 2016 m. Įmonė, 2017 m. pirko automobilį žuviai vežti, todėl transporto priemonių vertė išaugo. Pastatų ir statinių, kitų įrengimų vertės mažėjo, nes įmonėje mažai atnaujinamas ilgalaikis turtas, o jo

nusidėvėjimas lėmė viso ilgalaikio turto sumažėjimą 2017 m., palyginus su 2015 m. 2016 m. šis turtas sumažėjo 3,36 proc. (82,6 tūkst. Eur) palyginus su 2015 m., o 2017 m., palyginus su 2016 m. nežymiai išaugo (2,63 proc.).

Finansinis įmonės turtas per analizuojamą laikotarpį nekito ir sudarė 1605 tūkst. Eur. Šį turtą sudaro įmonės paskolos bei investicijos į asocijuotąją įmonę UAB „NS Trading“. Šiai įmonei UAB „Raseinių žuvininkystė“ skyrė 1 mln. eurų įstatiniam kapitalui.

5 pav. UAB „Raseinių žuvininkystė“ trumpalaikio turto dinamika 2015–2017 m.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

5 paveiksle pavaizduota trumpalaikio turto pagrindinių sudedamųjų dalių dinamika 2015–2017 m. Didžiausią absoliutinę vertę trumpalaikiame turte turi pinigai ir jų ekvivalentai, kurie per analizuojamą laikotarpį padidėjo net 81,46 proc. (801,7 tūkst. Eur). Šis padidėjimas siejamas su pirkėjų išiskolinimo sumažėjimu, kuris analizuojamu laikotarpiu sumažėjo 53,37 proc. (376,8 tūkst. Eur).

Atsargos įmonėje taip pat turėjo augimo tendenciją. Tam įtakos turėjo nebaigtos gamybos augimas, kuri 2017 m. padidėjo 68,55 proc., palyginus su 2015 m., o 2016 m. – 29,74 proc., palyginus su 2015 m. Nebaigtą gamybą įmonėje sudaro visos įmonėje auginamos žuvis. Taip pat, atsargas sudaro ir žaliavos, t. y., grūdai ir pašarai. UAB „Raseinių žuvininkystė“ tik nedidelę dalį javų augina pati, todėl reikiamą grūdų kiekį tenka pirkti iš ūkininkų, o kombinuotus pašarus iš gamyklų. Dažniausiai visi nupirkti pašarai yra sušeriami iš karto ir tik 60–80 tonų grūdų yra laikoma sandėlyje. Todėl žaliavų straipsnio kitimas labiausiai priklauso nuo žaliavų kainos pasikeitimo. Dar viena įmonės atsargų rūšis – kuras taip pat nežymiai kito, kadangi, akcizais neapmokestinamų dyzelinių degalų leidžiama įmonei įsigyti pagal parduodamą produkciją.

Per vienerius metus gautinos sumos analizuojamu 2015–2017 m. laikotarpiu sumažėjo 44,75 proc. (322,6 tūkst. Eur). Šį sumažėjimą lėmė pirkėjų išiskolinimo sumažėjimas, nors kitos gautinos sumos išaugo 362,42 proc. (54,2 tūkst. Eur). Kitas gautinas sumas sudaro trumpalaikės paskolos, kurios buvo suteiktos įmonės darbuotojams.

Savininkų nuosavybės ir įsipareigojimų dalies horizontalioji analizė pateikta 5 priede. Kadangi įmonės turto dalis lygi nuosavybės ir įsipareigojimų daliai, dėl to įmonės pasyvų apimtis nuo 2015 m. iki 2017 m. išaugo 19,29 proc.

Nuosavybės dalis per visą analizuojamą laikotarpį išaugo 18,22 proc. arba 894 tūkst. eurų. Šios dalies apimties augimas nulėmė visų pasyvų augimą, nes nuosavas kapitalas sudaro beveik visus įmonės pasyvus. Bendrovės įstatinis kapitalas per 2015–2017 m. laikotarpį nekito ir sudarė 150,9 tūkst. Eur. UAB „Raseinių žuvininkystė“ įstatinį kapitalą valdo trys akcininkai, kurių žinioje yra 7893 paprastosios vardinės akcijos. Vienos akcijos nominali vertė – 19,115 Eur.

Analizuojamos įmonės rezervų dalį sudaro privalomas rezervas, kuris per 2015–2017 m. laikotarpį nekito ir sudarė 15,1 tūkst. Eur ir kiti rezervai, kurie analizuojamu laikotarpiu išaugo 19,43 proc. Nepaskirstytas įmonės pelnas išaugo 4,24 proc., kadangi augo ir įmonės grynas pelnas. Didžiausias nepaskirstytas pelnas buvo 2016 m. (348 tūkst. Eur), o mažiausias – 2015 m. (180,3 tūkst. Eur). Uždirbtas pelnas yra paskirstomas taip: dalis jos atiduodama labdarai, o kita dalis lieka nepaskirstyta.

UAB „Raseinių žuvininkystė“ įsipareigojimų dalyje pastebima, kad nėra ilgalaikių įsipareigojimų, o trumpalaikiai įsipareigojimai išaugo 211,63 proc. Tam įtakos turėjo žymiai išaugusios mokėtinos sumos, t. y., mokėtinas PVM.

Detaliau analizuojant trumpalaikių įsipareigojimų dinamiką, pastebima, kad visi straipsniai pasižymėjo augimu, o ypač 2016 m. lyginant su 2015 m. išaugo skolos tiekėjams (50,9 tūkst. Eur). Tam įtakos turėjo 2016 m. pirкта technika ir įrengimai, už kuriuos įmonė liko skolinga tiekėjams.

Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai per 2015–2017 m. laikotarpį išaugo 154,88 proc. (5,5 tūkst. Eur). Tam įtakos turėjo vidutinio darbo užmokesčio augimas nuo 2015 m. – 547 Eurai iki 2017 m. – 649 eurai.

Apibendrinus horizontalios balanso analizės rezultatus pastebima, kad įmonės turtas analizuojamu laikotarpiu augo. Tam įtakos turėjo auganti trumpalaikio turto dalis, o jos augimą labiausiai sąlygojo nebaigtos gamybos, išankstinių apmokėjimų, kitų gautinų sumų ir pinigų apimčių augimas. Nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai taip pat pasižymėjo augimu, tačiau augimo tempas santykinu dydžiu buvo žymiai didesnis už nuosavo kapitalo augimą, kadangi 2017 m. išaugo gauti avansai, skolos tiekėjams, su darbo santykiais susiję įsipareigojimai ir kitos mokėtinos sumos.

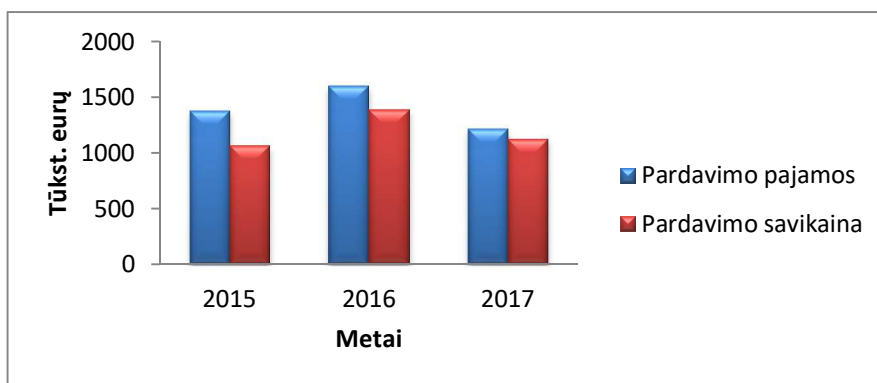
2.3.2. Pelno (nuostolių) ataskaitos horizontalioji analizė

Atliekant įmonės pelno (nuostolių) ataskaitų analizę siekiama atsakyti, kas nulėmė vieną ar kitą pokytį bei ar šis pokytis pageidautinas, ar ne. Horizontaliosios analizės metu gauti duomenys

sudaro sąlygas nustatyti įmonių stipriąsias bei silpnąsias vietas ir pastebėti finansinės galios bei pelningumo tendencijas.

Pelno (nuostolių) ataskaitos horizontalioji analizė pateikta 6 priede. Įmonės pardavimai per visą analizuojamą laikotarpį sumažėjo 11,69 proc. arba nuo 1376 tūkst. Eur iki 1215 tūkst. Eur. Tačiau ši pardavimo pajamų kitimo dinamika nebuvo pastovi (žr. 6 pav.). 2016 m., lyginant su 2015 m., pardavimo pajamos padidėjo 16,22 proc. arba 223 tūkst. Eur. Tam įtakos turėjo padidėjusi žuvies kaina ir pakilęs parduotos žuvies kiekis. 2015 m. buvo parduota žuvies 717 tūkst. kg po 1,92 Eur/kg, o 2016 metais – 742 tūkst. kg po 2,16 Eur. Tačiau 2017 m. oro sąlygos žuvies auginimui buvo labai prastos, todėl buvo išauginta ir parduota žymiai mažiau žuvies, t. y. 435 tūkst. kg. Žuvies kaina 2017 m. iškilo iki 2,80 Eur/kg, tačiau parduotas žymiai mažesnis žuvies kiekis nulėmė pardavimo pajamų mažėjimą. 2017 m., palyginus su 2016 m., pardavimo pajamos sumažėjo 24,01 proc., o palyginus su 2015 m. – 11,69 proc.

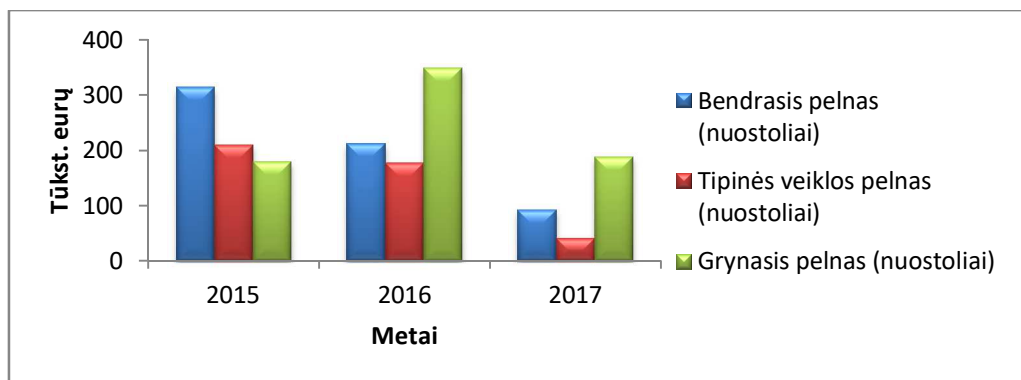

6 pav. UAB „Raseinių žuvininkystė“ pardavimo pajamų ir savikainos dinamika 2015-2017 m.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Kintant pardavimų pajamoms, kito ir savikaina, tik ne tokia pačia linkme. Lyginant 2016 m. su 2015 m., pardavimo savikaina išaugo 30,59 proc. arba 325 tūkst. Eur, kai tuo metu pardavimo pajamos irgi didėjo. Taip įvyko dėl to, kad 2016 m. užauginta daugiau žuvies ir reikėjo joms daugiau pašarų, kurių kaina taip pat išaugo nuo 0,14 Eur/kg iki 0,17 Eur/kg. Lyginant 2017 m. su 2016 m., pardavimo savikaina sumažėjo 19,09 proc., nes 2017 m. buvo užauginta mažiau žuvies ir nereikėjo tiek pašarų. Per visą analizuojamą laikotarpį pardavimo savikaina išaugo 5,66 proc., kai pardavimo pajamos sumažėjo 11,69 proc.

Pardavimo pajamų sumažėjimas ir savikainos padidėjimas paveikė įmonės gaunamą bendrąjį pelną. Per analizuojamą laikotarpį bendrasis pelnas sumažėjo 70,49 proc. arba 221 tūkst. Eur. (žr. 7 pav.).

7 pav. UAB „Raseinių žuvininkystė“ bendrojo, tipinės veiklos bei grynojo pelno dinamika 2015-2017 m.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Įmonės veiklos sąnaudos per analizuojamą laikotarpį sumažėjo 51,49 proc. arba 53 tūkst. Eur. Pardavimo sąnaudos 2016 m., palyginus su 2015 m. sumažėjo 66,33 proc., neatsižvelgiant į tai, kad 2016 m. pardavimo pajamos didėjo. Tačiau 2017 m., palyginus su 2016 m. šios sąnaudos vėl išaugo 44,08 proc. arba 15 tūkst. Eur. Sąnaudų didėjimą galėjo paspartinti vidutinės kuro kainos augimas nuo 2016 m. 0,38 Eur/l iki 0,43 Eur/l – 2017 m. Bendros ir administracinės sąnaudos (nuoma, draudimas, turto nusidėvėjimo sąnaudos, telekomunikacijos sąnaudos ir kitos administracinės išlaidos, taip pat įvairios veiklos mokesčių sąnaudos, kaip kelių mokestis, nekilnojamo turto bei aplinkos teršimo mokesčiai), kurios nepriklausė nuo pardavimų apimtys, 2016 m., palyginus su 2015 m., sumažėjo 66,33 proc., o 2017 m., palyginus su 2016 m. vėl padidėjo 44,07 proc. Visa tai ir nulėmė 2017 m. tipinės veiklos pelno žymų sumažėjimą, kuris sudarė 79,88 proc. arba 167 tūkst. Eur.

UAB „Raseinių žuvininkystė“ taip pat vykdo ir kitą veiklą, iš kurios gauna pajamas ir sąnaudas ir šių straipsnių kitimai per visą analizuojamą laikotarpį buvo netolygūs. Įmonė gauna pajamas už globojamus paukščius ir patiria sąnaudas, susijusias su ekologija.

Įmonės finansinės ir investicinės veiklos rezultatai kito netolygiai. 2016 m., palyginus su 2015 m., finansinės ir investicinės veiklos pajamos išaugo 523 proc., o 2017 m., palyginus su 2016 m., vėl sumažėjo 84 proc. Pajamas iš finansinės ir investicinės veiklos sudaro gautos baudos ir delspinigiai, draudimo išmokos, palūkanų pajamos bei procentai gaunami iš dukterinės bendrovės, o sąnaudas – sumokėtos baudos ir delspinigiai, palūkanų sąnaudos ir kt.

Bendrovės grynąjį pelną žymiai sumažino netekimai, kurie reiškia nugaišusių žuvį. 2015 m. netekimų buvo už 58,9 tūkst. Eur, o 2017 m. – 192,4 tūkst. Eur.

Kiekvienais metais įmonė mokėjo pelno mokestį, kuris sudarė 5 proc., taikomus kaip žemės ūkio bendrovei. Taigi, visus analizuojamus metus bendrovė baigė pelningai. 2016 m., palyginus su 2015 m., grynasis pelnas išaugo 92,97 proc. arba 167 tūkst. Eur. Tai lėmė išaugusios pardavimo pajamos, sumažėjusios veiklos sąnaudos, išaugusios finansinės ir investicinės pajamos. Tačiau 2017

m., palyginus su 2016 m., matome, kad grynasis pelnas sumažėjo 45,98 proc. arba 160 tūkst. Eur. Tais metais užfiksuota daug netekimų, kurie ir sumažino grynąjį pelną.

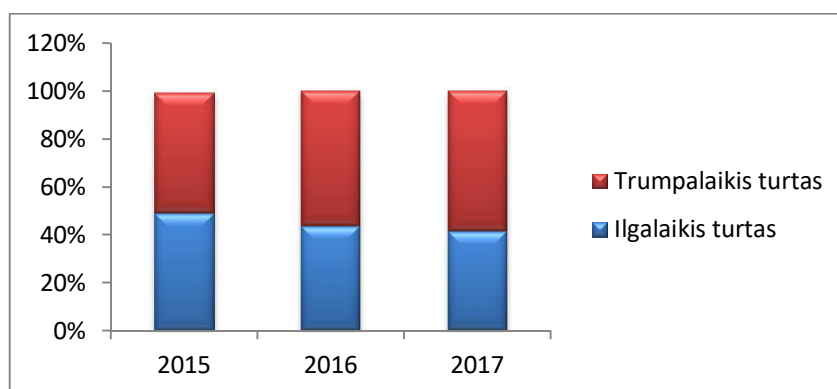
2.4. UAB „Raseinių žuvininkystė“ finansinių ataskaitų vertikalioji analizė

Vertikaliosios analizės esmę sudaro tai, kad atitinkamas finansinės ataskaitos rodiklis lyginamas su bendru baziniu tos ataskaitos rodikliu, o gautas dydis išreiškiamas bazinio dydžio procentais. Daliniams rodikliams apskaičiuoti baziniai dydžiai yra bendra aktyvų, pasyvų, pelno, pardavimų suma. Taigi kiekvienas dalinis rodiklis sudaro tam tikrą bazinio (pagrindinio) rodiklio procentą. Atliekant keletą metų analizę, nustatoma, ne tik kaip keitėsi daliniai rodikliai, bet ir kokių tų pasikeitimų priežastys.

Atliekant UAB „Raseinių žuvininkystė“ finansinių ataskaitų vertikaliąją analizę, baziniais rodikliais buvo imami: visas turtas, visa nuosavybės ir įsipareigojimų dalis, pardavimų pajamos.

2.4.1. Balanso vertikalioji analizė

UAB „Raseinių žuvininkystė“ vertikalioji balanso analizė pateikta 7 priede. Iš 8 paveikslu matyti, kad 2015 m. tiek ilgalaikis turtas, tiek trumpalaikis turtas sudarė beveik vienodas dalis visame turte: ilgalaikis turtas sudarė 49,80 proc. viso turto, o trumpalaikis turtas – 50,20 proc. Kitais metais stebimas laipsniškas struktūrinis pasikeitimas, kuomet ilgalaikio turto užimama dalis mažėja, o trumpalaikio turto – didėja. 2017 m. ilgalaikio turto dalis sudarė 41,40 proc., o trumpalaikio 58,60 proc. visame turte.

8 pav. UAB „Raseinių žuvininkystė“ turto struktūra 2015-2017 m.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Detaliau analizuojant ilgalaikio turto struktūrą pastebima, kad jame visais metais vyrauja finansinis turtas, kuris sudaro didžiausią dalį. Per visą analizuojamą laikotarpį finansinio turto

lyginamasis svoris visame turte sumažėjo nuo 32,51 proc. – 2015 m. iki 27,25 proc. – 2017 m. Tam įtakos turėjo absoliučiu dydžiu mažėjantys visi šios dalies straipsniai. Ilgalaikiame turte finansinis turtas 2015 m. sudarė 65 proc. ir kitais metais didėjo 1 procentiniu punktu.

Materialiame turte dominuoja mašinos ir įranga, jos 2015 m. sudarė 14 proc. ilgalaikio turto. Sekančiais metais šis lyginamasis svoris liko stabiliai vienodas, kad ir nusidėvėjimas didėjo, tačiau mašinos ir įranga buvo naujinamos. Transporto priemonės 2015 m. sudarė 6 proc. ilgalaikio turto, o kitais metais pastebimas nežymus lyginamojo svorio padidėjimas. Mažėjant po vienerių metų gautinoms sumoms (darbuotojams atidavus įmonei dalį paskolų), mažėjo ir jų lyginamasis svoris nuo 12 proc. – 2015 m. iki 10 proc. – 2017 m. ilgalaikio turto.

Trumpalaikiame turte visą analizuojamą laikotarpį didžiausią dalį sudarė pinigai (2015 m. – 39 proc.; 2016 m. – 54 proc.; 2017 m. – 52 proc.). Tokių pinigų ir jų ekvivalentų apimties ir dalies buvimą sunku vertinti. Iš vienos pusės, įmonei nenaudinga laikyti didelių pinigų atsargų, geriau juos investuoti ir iš jų uždirbti papildomas pajamas. Kita vertus, pernelyg sumažinti pinigų kiekį taip pat pavojinga, nes gali kilti atsiskaitymo sunkumų. Didelę dalį trumpalaikio turto sudarė atsargos: 2015 m. – 31 proc., 2016 m. – 32 proc., 2017 m. – 37 proc. Įtakos atsargų vertės išaugimui turėjo nebaigta gamyba t. y. visos auginamos įmonės žuvys. Per vienerius metus gautinų sumų dalis trumpalaikiame turte analizuojamu laikotarpiu kasmet vis mažėjo, nes mažėjo didžiąją dalį atsargų sudarantys pirkėjų įsiskolinimai: 2015 m. – 28 proc., 2016 m. – 14 proc., 2017 m. – 9 proc. Suprantama, kad mažėjantis pirkėjų įsiskolinimas išaugus pardavimo pajamos gali liudyti gerėjantį skolininkų atsiskaitymą.

Įmonės savininkų nuosavybės ir įsipareigojimų vertikalioji analizė pateikta 7 priede. UAB „Raseinių žuvininkystė“ beveik visą įmonės savininkų nuosavybės ir įsipareigojimų dalį sudaro nuosavas kapitalas, nes įmonė neturi ilgalaikių įsipareigojimų, o trumpalaikiai įsipareigojimai užima tik nedidelę dalį įmonės pasyvų. Taigi, nuosavas kapitalas įmonėje sudarė 2015 m. – 99 proc. 2016 m., palyginus su 2015 m. nuosavas kapitalas sumažėjo 1 procentiniu punktu ir toks liko 2017 m. Didžiausią dalį nuosavo kapitalo dalyje sudarė rezervai, kurie nežymiai kito: 2016 m., palyginus su 2015 m., rezervų lyginamasis svoris mažėjo 2 procentiniais punktais, o 2017 m., palyginus su 2016 m. – padidėjo 3 procentiniais punktais. Nepaskirstyto pelno lyginamasis svoris nuosavo kapitalo dalyje keitėsi kintant pardavimo pajamoms, jeigu 2015 m. sudarė 4 proc. nuosavo kapitalo, tai 2016 m. padidėjus pajamoms, nepaskirstytas pelnas jau sudarė 7 proc. nuosavo kapitalo ir 2017 m. jis sumažėjo 4 procentiniais punktais.

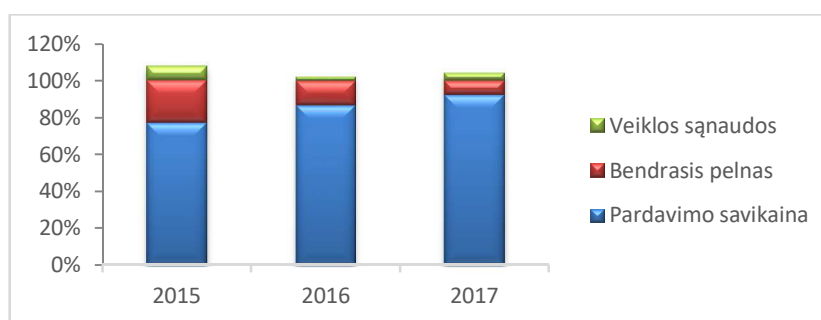
Per vienerius metus mokėtinų sumų ir įsipareigojimų dalis pasyvuose augo. Didžiausią dalį sudarė įmonės skolos tiekėjams bei 2017 m. atsiradusios kitos mokėtinos sumos. Skolos tiekėjams 2016 m., palyginus su 2015 m. didėjo 16 punktų, o jau 2017 m., palyginus su 2016 m. sumažėjo 38 punktais ir sudarė 27 proc. visų per vienerius metus mokėtinų sumų ir įsipareigojimų. Per du

analizuojamo laikotarpio metus įmonė neturėjo kitų mokėtinų sumų, jos atsirado tik 2017 m. ir sudarė 36 proc. visų per vienerius metus mokėtinų sumų ir įsipareigojimų. Tai reiškia, kad įmonė 2017 m. daugiau pirko žuvinimo medžiagos, įrengimų, transporto priemonių, nei pardavė žuvies, todėl susidarė mokėtinas PVM.

Apibendrinus balanso vertikalios analizės rezultatus, nustatyta, kad nuo pat analizuojamo laikotarpio pradžios didesnę dalį visame turte sudarė trumpalaikis turtas ir ši dalis augo iki analizuojamo laikotarpio pabaigos. Didžiausią lyginamąją svorį ilgalaikiame turte sudaro finansinis turtas bei materialus turtas. Trumpalaikiame turte per visą analizuojamą laikotarpį didžiausią lyginamąjį svorį sudaro pinigai ir atsargos. Įmonės įsipareigojimai sudarė tik nedidelę dalį įmonės pasyvų dalyje, todėl įmonė sugeba gerai veikti naudodama tik savo nuosavas lėšas.

2.4.2. Pelno (nuostolių) ataskaitos vertikalioji analizė

UAB „Raseinių žuvininkystė“ vertikalioji pelno (nuostolių) analizė pateikta 8 priede. Parduotų prekių ir paslaugų savikaina 2015 m. sudarė 77,22 proc. pardavimų. 2016 metais šoktelėjus pardavimo pajamų apimčiai, savikaina pardavimo pajamose jau sudarė 86,76 proc., kas neigiamai veikė bendrąjį pelną (žr. 9 pav.). 2017 m. sumažėjus pardavimo pajamoms pardavimo savikainos dalis dar labiau išaugo ir sudarė 92,39 proc. Taigi, didėjant pardavimo savikainos lyginamajam svoriui, mažėjo bendrojo pelno lyginamasis svoris pardavimo pajamose : 2015 m. – 22,78 proc., 2016 m. – 13,24 proc., 2017 m. – 7,61 proc. Tai rodo, kad tiriamos įmonės bendrasis pelnas mažėjo.

9 pav. UAB „Raseinių žuvininkystė“ pardavimų struktūra 2015-2017 m.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Įmonės veiklos sąnaudos nėra labai didelės ir tiriamo laikotarpio pradžioje sudarė 7,53 proc. pardavimų, 2017 m. jos sudarė 4,14 proc., t. y. sumažėjo 3,39 punktais. Didesnę dalį veiklos sąnaudose sudaro bendros ir administracinės sąnaudos, kurios būtinos normaliai įmonės veiklai palaikyti (nuoma, draudimas, turto nusidėvėjimo sąnaudos, telekomunikacinės sąnaudos bei kitos administracinės išlaidos).

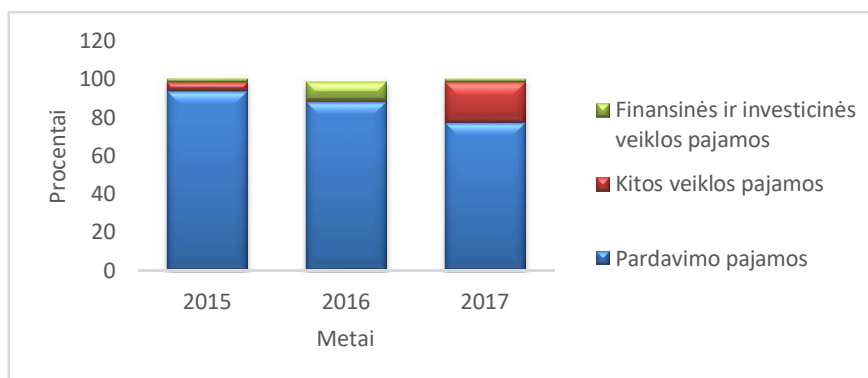
Finansinė ir investicinė veikla bei kita veikla per visą analizuojamą laikotarpį buvo pelninga. Finansinė ir investicinė veikla pirmaisiais metais sudarė 2,07 proc. pardavimo pajamų, 2016 m. šios veiklos lyginamasis svoris pakilo iki 11,08 proc., o 2017 m. vėl pamažėjo iki 2,26 proc. Kitos veiklos lyginamasis svoris pirmais dviem analizuojamais metais sudarė apie 1 proc. pardavimo pajamų, o 2017 m. pakilo iki 26,37 proc. pardavimo pajamų. Taigi, šie straipsniai turėjo teigiamos įtakos grynojo pelno formavimuisi.

Įmonės patiriami netekimai (kai nugaišta auginama žuvis) 2015 m. sudarė 4,28 proc. pardavimo pajamų, o 2017 m. – 15,83 proc. pardavimo pajamų, kas sumažino pelną prieš apmokestinimą. Kiekvienais metais mokamas 5 proc. pelno mokestis sudaro nežymią dalį pardavimų, todėl ir grynasis pelnas nežymiai skiriasi nuo pelno prieš apmokestinimą.

Apibendrinant galima teigti, kad UAB „Raseinių žuvininkystė“ analizuojamu laikotarpiu veikė pelningai, nors didėjant pardavimo savikainos lyginamajam svoriui, mažėjo bendrojo pelno dalis pardavimo pajamose. Tai rodo, kad įmonė susidūrė su sunkumais kontroliuojant išlaidas. Finansinė ir investicinė veikla neturi didelės reikšmės įmonės uždirbamam pelnui, kadangi sudaro tik nedidelę dalį pajamų. Kitos veiklos lyginamojo svorio padidėjimas 2017 m. turėjo įtakos grynojo pelno padidėjimui.

2.5. Pajamų ir sąnaudų analizė

Analizuojamos įmonės pajamas sudaro: pardavimo, kitos veiklos, finansinės ir investicinės veiklos pajamos. UAB „Raseinių žuvininkystė“ didžiausią dalį gaunamų pajamų užima pardavimo pajamos, kurios 2015 m. sudarė 93,56 proc. visų pajamų, 2016 m. – 88,08 proc., 2017 m. – 77 proc. (žr. 10 pav.)

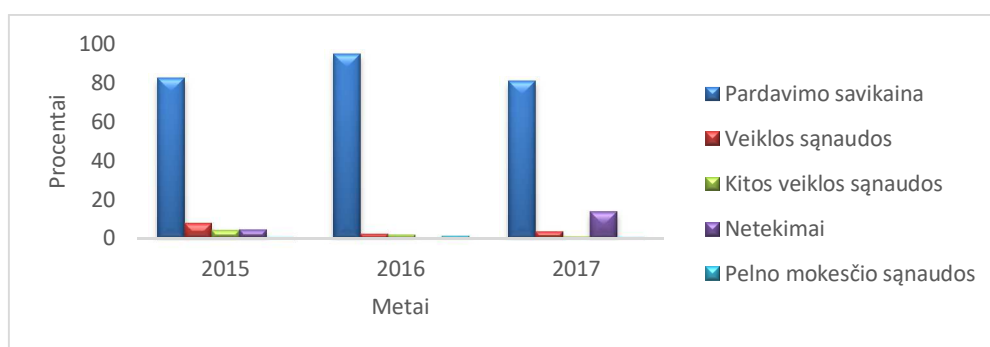
10 pav. UAB „Raseinių žuvininkystė“ pajamų struktūra

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Pardavimų pajamų dalis per analizuojamą laikotarpį sumažėjo 16,56 procentiniais punktais, tuo tarpu, 2016 m. padidėjo finansinės ir investicinės veiklos pajamų dalis, o 2017 m., 16,76 procentiniais punktais pakilo kitos veiklos pajamų dalis visose pajamose. Kitas įmonės veiklos

pajamas sudaro parama, gauta už saugomas paukščių rūšis. Pardavimų pajamos kito įmonei nepalankia linkme dėl parduodamo žuvies kiekio sumažėjimo. 2017 m. buvo nepalankūs žuvies auginimui, todėl įmonė gavo žymiai mažiau pardavimo pajamų.

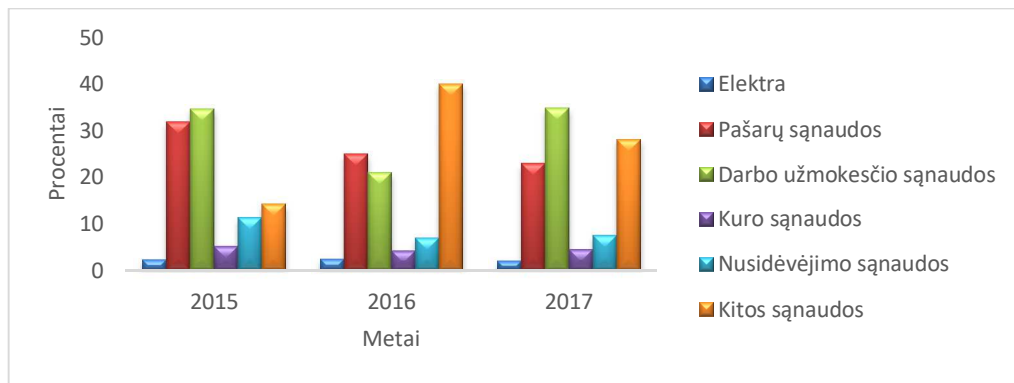
Bendrovės sąnaudas sudaro: pardavimų savikaina, veiklos sąnaudos (pardavimo, bendrosios ir administracinės), kitos veiklos sąnaudos, netekimai, pelno mokesčio sąnaudos. Didžiausią visų įmonės sąnaudų dalį sudaro pardavimo savikaina, kuri per analizuojamą laikotarpį kito netolygiai (žr. 11 pav.). 2015 m. pardavimo savikaina sudarė 82,33 proc. visų sąnaudų, o 2016 m. savikainos dalis pakilo iki 94,53 proc. 2017 m. mažėjant pardavimo pajamoms, mažėjo ir pardavimo savikaina iki 80,73 proc. visų įmonės sąnaudų. Veiklos sąnaudų užimta dalis analizuojamu laikotarpiu mažėjo nuo 8 proc. visų sąnaudų 2015 m. iki 3,6 proc. – 2017 m.

11 pav. UAB „Raseinių žuvininkystė“ sąnaudų struktūra

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Detaliau analizuojant pardavimo savikainos sąnaudas, nustatyta, kad didžiausią dalį užima darbo užmokesčio (su mokesčiais) sąnaudos ir pirkti pašarai žuviai šerti (žr. 12 pav.). 2015 m. darbo užmokesčio (su mokesčiais) sąnaudos sudarė 34,7 proc. visų sąnaudų, 2016 m. – 34,06 proc., 2017 m. – 34,78 proc. Kaip matyti iš 12 pav. pateiktos informacijos, darbo užmokestis per 2015 – 2017 m. laikotarpį užėmė beveik vienodą dalį visų sąnaudų. Pašarų sąnaudos didžiausios buvo 2015 m., nes šiais metais užauginta daugiau žuvies nei kitais analizuojamo laikotarpio metais, todėl ir pašarų sunaudota daugiau. Kitos pardavimų savikainos sąnaudos per analizuojamą laikotarpį augo. Esant nepalankioms oro sąlygoms, reikėjo įvairių dezinfekcijos priemonių, kad apsaugoti žuvį nuo ligų.

12 pav. Pardavimo savikainos sąnaudų struktūra

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Apibendrinus UAB „Raseinių žuvininkystė“ pajamų ir sąnaudų analizę, galima teigti, kad didžiausią įmonės gaunamų pajamų dalį sudaro pardavimo pajamos. Tačiau antrais analizuojamo laikotarpio metais, pardavimo pajamų dalis sumažėjo, nes išaugo finansinių ir investicinių pajamų dalis, o trečiais metais – išaugo kitos veiklos pajamos. Didžiausią visų įmonės sąnaudų dalį užima pardavimų savikaina, kuri per analizuojamą laikotarpį keitėsi netolygiai. Pardavimų savikainos didžiausią dalį užėmė darbo užmokesčio sąnaudos, kurios per 2015-2017 m. nekito. Pašarų sąnaudų dalis kasmet vis mažėjo, o kitų sąnaudų – didėjo.

2.6. Santykinių rodiklių analizė

Tikslesnę finansinę įmonės būklę ir veiklos rezultatus apibūdina santykinių finansinių rodiklių skaičiavimas. Prieš tai atliktos horizontaliosios ir vertikaliosios analizės rezultatai yra pagrindas santykinių rodiklių analizės atlikimui. Darbe nagrinėjamos pagal Mackevičių ir kt. (2011) išskirtos pagrindinės santykinių rodiklių grupės: pelningumo, mokumo bei veiklos efektyvumo rodikliai.

2.6.1. Pelningumo rodiklių analizė

Pasak Bagdžiūnienės (2005), pelningumas reikšmingai skiriasi įvairiose verslo šakose ir teritorijose. Jei įmonės veiklos pobūdis ir sąlygos skirtingos, tai jos valdymui būtina informacija apie skirtumus. Aleknevičienės (2011) teigimu, pelningumo rodikliai yra interpretuojami vienareikšmiškai: kuo pelningumas didesnis, tuo įmonės veikla valdoma geriau.

UAB „Raseinių žuvininkystė“ pelningumo analizei panaudoti penki pagrindiniai santykiniai rodikliai: bendrasis pelningumas, grynasis pelningumas, veiklos pelningumas, turto pelningumas bei nuosavo kapitalo pelningumas. Jų skaičiavimo rezultatai pateikti 2 lentelėje.

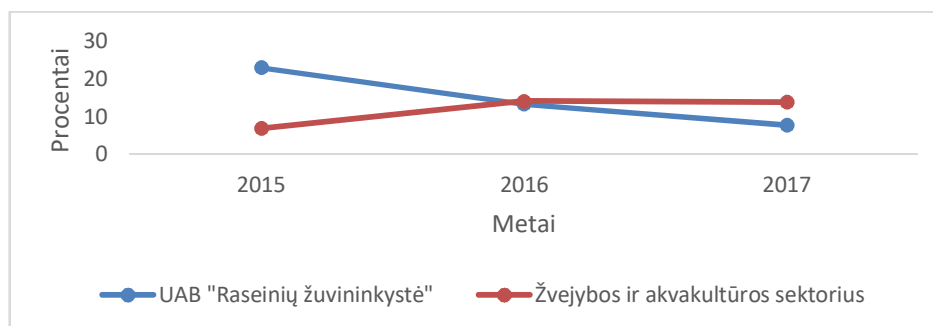

UAB „Raseinių žuvininkystė“ pelningumo rodikliai

Rodiklis	Skaičiavimo metodika	UAB „Raseinių žuvininkystė“			Žvejybos ir akvakultūros sektorius		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017
Bendrasis pelningumas (proc.)	BP = Bendrasis pelnas/Pardavimų pajamos	22,8	13,2	7,6	6,7	13,9	13,7
Veiklos pelningumas (proc.)	VP = Veiklos pelnas/Pardavimų pajamos	7,5	2,2	3,5	N.d.	N.d.	N.d.
Grynasis pelningumas (proc.)	GP = Grynasis pelnas/Pardavimų pajamos	13,1	21,8	15,5	N.d.	N.d.	N.d.
Turto pelningumas (proc.)	TP = Grynasis pelnas/Visas turtas	3,7	6,4	3,2	N.d.	N.d.	N.d.
Nuosavo kapitalo pelningumas (proc.)	NKP = Grynasis pelnas/Nuosavas kapitalas	3,7	6,5	3,2	N.d.	N.d.	N.d.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Kaip matyti iš 2 lentelėje pateiktos informacijos, per analizuojamą laikotarpį, UAB „Raseinių žuvininkystė“ bendrojo pelningumo koeficientas mažėjo. Teigiama, kad gera įmonės padėtis yra tuomet, kai rodiklis yra didesnis nei 15 proc. ir padėtis laikoma nepatenkinama, kai rodiklis nukrenta žemiau 7 proc. (Mackevičius, Valkauskas, 2010). 2015 m. iš vieno pardavimo euro įmonė uždirbo 0,23 Eur bendrojo pelno. 2016 m. nors ir išaugus pardavimo pajamoms, bendrasis pelningumas sumažėjo 9,6 proc., t. y. įmonė iš vieno pardavimo euro uždirbo 0,10 Eur mažiau. Taip atsitiko todėl, kad savikaina didėjo didesniu tempu nei pardavimo pajamos. Paskutiniaisiais analizuojamais metais, įmonės rodiklis buvo mažiausias per visą laikotarpį ir siekė 7,6 proc. Tam įtakos turėjo 300 tonomis sumažėję pardavimai ir auganti savikaina. Taigi, mažėjantis bendrojo pelningumo rodiklis rodo, kad skirtumas tarp parduodamų prekių kainų ir jų gamybos išlaidų mažėja ir tai atspindi įmonės produkcijos gamybos operacijų neefektyvumą.

13 pav. UAB „Raseinių žuvininkystė“ bei žvejybos ir akvakultūros sektoriaus bendrojo pelningumo rodikliai 2015-2017 m.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Lyginant UAB „Raseinių žuvininkystė“ ir žvejybos ir akvakultūros sektoriaus bendrojo pelningumo rodiklius (žr. 13 pav.), pastebima, kad tik 2015 m. įmonės rodiklis aukštesnis, o kitais analizuojamo laikotarpio metais žvejybos ir akvakultūros sektoriaus rodikliai išaugo, kuomet analizuojamos įmonės – sumažėjo.

Kitas rodiklis – tipinės veiklos pelningumas, parodantis įmonės sugebėjimą formuoti ir kontroliuoti veiklos sąnaudas, per analizuojamą laikotarpį sumažėjo iki grėsmingos ribos (saugi riba – 5 proc.). 2015 m. veiklos pelningumas siekė 7,5 proc., o 2016 m. jis sumažėjo 5,3 procentiniais punktais. Tai lėmė bendrojo pelno sumažėjimas 32,46 proc. 2017 m. veiklos pelningumas padidėjo 1,3 procentiniais punktais. Analizuojant veiklos pelningumo rodiklius, galima teigti, kad UAB „Raseinių žuvininkystė“ formuoja veiklos sąnaudas, kurios neatitinka gamybos apimties.

Grynasis pelningumas įmonės savininkams yra aktualiausias. Analizuojant UAB „Raseinių žuvininkystė“ grynąjį pelningumą, matoma, kad įmonė visą analizuojamą laikotarpį dirbo pelningai. Mažiausias grynasis pelningumas buvo 2015 metais, kuomet siekė 13,1 proc., o 2016 m. šis rodiklis išaugo iki 21,8 proc. Tai lėmė finansinės ir investicinės veiklos pajamų padidėjimas. 2017 m. padidėjusios kitos veiklos pajamos lėmė, kad įmonė iš vieno pardavimo euro sugebėjo uždirbti 0,16 Eur. Grynojo pelningumo saugi riba yra nuo 10 proc. iki 25 proc. ir tai rodo, kad UAB „Raseinių žuvininkystė“ uždirbtas pelnas suteikė galimybę sėkmingai vykdyti veiklą, ją plėtoti, tam skiriant daugiau lėšų.

Turto pelningumas parodantis, kiek eurų grynojo pelno tenka vienam turto eurui, buvo per mažas. Didesnė rodiklio reikšmė rodo, kad efektyviau naudojamas turtas (Aleknevičienė, 2011). Pagal Mackevičiaus ir Valkausko (2010) naudotą orientacinį rodiklių vertinimo lygį, šis rodiklis laikomas geru, kai siekia 15-20 proc., o patenkinamu, kai sudaro bent 8 proc. Tačiau UAB „Raseinių žuvininkystė“ atveju jis yra mažesnis už priimtinas ribas, bet tai nereiškia, kad įmonė dirba neefektyviai. Tiesiog tokio pobūdžio veiklai reikia turėti daug turto, be kurio negalėtų normaliai veikti įmonė.

Nuosavo kapitalo pelningumas UAB „Raseinių žuvininkystė“ taip pat yra nepakankamas ir labai mažai skiriasi nuo aukščiau aprašyto rodiklio, nes didžiausią bendrovės turto dalį sudaro nuosavas kapitalas. 2015 m. įmonės 1 euras nuosavo kapitalo uždirbo tik 0,04 Eur grynojo pelno, 2016 m. 0,07 Eur ir 2017 m. – 0,03 Eur.

Apibendrinus pelningumo rodiklius galima daryti išvadą, kad analizuojama įmonė 2015 – 2017 m. laikotarpiu veikė sėkmingai ir pelningai. Tai vienas iš tų atvejų, kai bendrojo pelningumo rodikliai nėra patikimi, o ir veiklos pelningumas neparodo, kokį pelną ar nuostolius generuoja atskiros veiklos. Būtent grynasis pelningumas, kuris siekė 2015 m. – 13,1 proc., 2016 m. – 21,8 proc., 2017 m. – 15,5 proc., apibūdina visos analizuojamos įmonės veiklos galutinį pelningumą. UAB „Raseinių žuvininkystė“ užsiima specifine veikla, kurioje reikia turėti daug turto, todėl turto

pelningumo rodikliai tiksliai negali parodyti, kaip efektyviai naudojamas šis turtas. Nuosavybės pelningumo rodikliai analizuojamos įmonės, kaip ir turto pelningumo rodikliai, yra nepakankami, nes grynasis pelnas, lyginant su nuosavu kapitalu, yra daug mažesnis.

2.6.2. Mokumo rodiklių analizė

Mokumas – potencialus įmonės sugebėjimas turimomis mokėjimo priemonėmis apmokėti trumpalaikis ir ilgalaikius įsipareigojimus. Įmonė yra moki, kai nagrinėjamu laikotarpiu turi daugiau mokėjimo priemonių nei įsipareigojimų. Šio skyriaus poskyriuose bus analizuojami UAB „Raseinių žuvininkystė“ trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo rodikliai.

2.6.2.1. Trumpalaikio mokumo rodikliai

Trumpalaikio mokumo rodikliai parodo, ar įmonė pajėgi vykdyti trumpalaikius įsipareigojimus. Egzistuoja šio rodiklio saugumo slenkstis, kurio nereikėtų peržengti, jis negali būti mažesnis už 1,2 (Mackevičius ir kt., 2011). Trumpalaikio mokumo koeficientas dar vadinamas likvidumo koeficientu. Apskaičiuoti įmonės trumpalaikiai mokumo rodikliai pateikti 3 lentelėje.

3 lentelė

UAB „Raseinių žuvininkystė“ trumpalaikio mokumo rodikliai

Rodiklis	Skaičiavimo metodika	UAB „Raseinių žuvininkystė“			Žvejybos ir akvakultūros sektorius		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017
Bendrasis likvidumo koeficientas (kartai)	BLK = Trumpalaikis turtas/Trumpalaikiai įsipareigojimai	90,37	31,2	40,38	1,05	1,45	2,03
Skubaus padengimo koeficientas (kartai)	SKP = Trumpalaikis turtas-atsargos/Trumpalaikiai įsipareigojimai	62,48	21,34	25,56	0,6	1,03	1,34
Absoliutus likvidumo koeficientas (kartai)	ALK = Gryniesi pinigai/Trumpalaikiai įsipareigojimai	35,89	16,76	20,9	N.d.	N.d.	N.d.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Bendrasis likvidumas UAB „Raseinių žuvininkystė“ yra žymiai didesnis negu saugi riba. Taip yra dėl to, kad įmonė turi labai nedaug trumpalaikių įsipareigojimų, lyginant su trumpalaikiu turtu.

2015 m. vienam trumpalaikių įsipareigojimų eurui teko 90 eurų trumpalaikio turto, o 2016 m. šis rodiklis sumažėjo iki 31,2, nes padidėjo trumpalaikiai įsipareigojimai. Tačiau trumpalaikių įsipareigojimų rodiklis vis vien išliko aukštas, lyginant su saugia riba. Sprendžiant pagal bendrojo likvidumo koeficiento dydį, visą analizuojamą laikotarpį UAB „Raseinių žuvininkystė“ nemokumo tikimybė buvo labai maža.

Palyginus analizuojamos įmonės bendrojo likvidumo rodiklį su žvejojimo ir akvakultūros sektoriumi, pastebima, kad situacija rinkoje yra daug blogesnė. 2015 m. šis rodiklis siekė 1,05, o 2016 m. jis jau peržengia saugumo ribą ir 2017 m. padidėja iki 2,03. Taigi, šiuo aspektu UAB „Raseinių žuvininkystė“ padėtis yra geresnė nei vidutinės šios šakos bendrovės.

Skubaus padengimo koeficientas parodo įmonės trumpalaikių įsipareigojimų padengimą greitai likviduojamu trumpalaikiu turto. UAB „Raseinių žuvininkystė“ šis rodiklis taip pat yra žymiai didesnis negu saugi riba (šio rodiklio koeficientas neturėtų būti mažesnis kaip 1). 2015 m. bendrovė vieno trumpalaikių įsiskolinimų euro padengimui likvidaus trumpalaikio turto turėjo už 62 eurus, 2016 ir 2017 m. šis rodiklis sumažėjo, tačiau išliko vis tiek aukštas, kas reiškia, kad įmonė tikrai moki ir gali greitai įvykdyti savo įsipareigojimus. UAB „Raseinių žuvininkystė“ nėra labai didelio atotrūkio tarp bendrojo ir skubaus mokumo koeficientų, todėl galima sakyti, kad įmonė nelaiko perteklinių atsargų.

Lyginant su vidutinės šakos rodiklio reikšmėmis, UAB „Raseinių žuvininkystė“ turi žymiai geresnius rodiklius nei vidutinės šios šakos rodiklių reikšmės. 2015 m., žvejojimo ir akvakultūros sektoriaus skubaus padengimo koeficientas buvo žemiau saugumo ribos, kitais metais jis išaugo iki 1,34. UAB „Raseinių žuvininkystė“ gali mokumo klausimu lengvai konkuruoti rinkoje.

Absolūtus likvidumo koeficientas vėl yra didesnis nei rinkoje, kas reiškia, kad ir šiuo aspektu UAB „Raseinių žuvininkystė“ yra geresnė, nei vidutinės šios šakos bendrovė, ir ji tikrai gali padengti visus savo trumpalaikius įsipareigojimus. Taip pat reikia nepamiršti, kad laikyti didelius grynuosius pinigus yra ne visada tikslinga, nes pinigai turi aktyviai dalyvauti įvairiose verslo srityse.

Apibendrinus visus trumpalaikio mokumo rodiklius, galima teigti, kad UAB „Raseinių žuvininkystė“ yra daug geresnės padėties nei vidutinė žvejojimo ir akvakultūros bendrovė. Toks didelis jos mokumas leidžia lengvai konkuruoti rinkoje, kadangi įmonė atrodo daug patrauklesnė kreditoriams bei tiekėjams.

2.6.2.2. Ilgalaikio mokumo rodikliai

Ilgalaikio mokumo rodikliai skaičiuojami, norint parodyti įmonės finansavimo šaltinius ir skolų vaidmenį finansavimui, galimybes greičiau apmokėti skolas, prognozuoti finansinį stabilumą

ir veiklos tęstinumą (Mackevičius ir kt., 2011). Kuo šis rodiklis mažesnis, tuo geresnė įmonės finansinė būklė. UAB „Raseinių žuvininkystė“ ilgalaikio mokumo rodikliai pateikti 4 lentelėje.

4 lentelė

UAB „Raseinių žuvininkystė“ ilgalaikio mokumo rodikliai

Rodiklis	Skaičiavimo metodika	UAB „Raseinių žuvininkystė“			Žvejybos ir akvakultūros sektorius		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017
Bendrasios skolos koeficientas (kartai)	BSK = Įsipareigojimai/Visas turtas	0,006	0,018	0,15	0,76	0,76	0,58
Finansinis svertas (kartai)	FS = Įsipareigojimai/Nuosavas kapitalas	0,006	0,018	0,015	N.d.	N.d.	N.d.
Nuosavybės koeficientas (kartai)	NK = Visas turtas/Nuosavas kapitalas	1,006	1,018	1,015	N.d.	N.d.	N.d.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Analizuojamos bendrovės šis rodiklis yra labai mažas ir siekia 2015 m. tik 0,006, 2016 m. – 0,018 ir 2017 m. – 0,015. Tai reiškia, kad įmonės labai maža dalis turto yra sudaryta iš skolintų lėšų. Esant būtinybei, bendrovės skolos gali didėti be rizikos, kad ilgalaikis mokumas taptų nepriimtino lygio. Lyginant rodiklį su rinka, pastebima, kad vidutinės šios šakos bendrovės rodiklis yra žymiai aukštesnis ir peržengia nepatenkinamą ribą (daugiau nei 0,7). Taigi, UAB „Raseinių žuvininkystė“ turi žymiai geresnį rezultatą, ir jos finansinė būklė yra geresnė, vien dėl to, kad ši įmonė neturi ilgalaikių įsipareigojimų.

Finansinis svertas parodo įmonės riziką. Kuo didesnė rodiklio reikšmė, tuo didesnė rizika. UAB „Raseinių žuvininkystė“ atveju finansinis svertas yra toks pats kaip bendras skolos koeficientas, kadangi šios įmonės nuosavas kapitalas beveik lygus visam įmonės turtui. 2015 m. vienam nuosavo kapitalo eurui teko 0,006 euro skolintų lėšų, kas reiškia, įmonės veiklos rizika ir priklausomybė nuo skolininkų yra labai maža. 2016 m. šis rodiklis padidėjo iki 0,018, o 2017 m. vėl sumažėjo iki 0,015.

Apskaičiuotas nuosavybės koeficientas parodantis, parodė, kad per 2015–2017 m. laikotarpį vienam nuosavo kapitalo eurui teko apie 1 eurą viso turto. Dar kartą patvirtinama išvada, kad UAB „Raseinių žuvininkystė“ turimomis lėšomis finansuoja visą savo veiklą ir skolintų lėšų jai nereikia.

Apibendrinus ilgalaikio mokumo rodiklių analizės rezultatus, galima teigti, kad UAB „Raseinių žuvininkystė“ finansinė būklė yra tikrai gerai, įmonė nėra priklausoma nuo skolininkų ir

jos veiklos rizika nedidelė. Įmonės padėtis yra žymiai geresnė nei vidutinė žvejybos ir akvakultūros sektoriaus bendrovės, ir jis gali lengviau konkuruoti rinkoje.

2.6.3. Veiklos efektyvumo rodiklių analizė

Veiklos efektyvumo rodikliai atskleidžia įmonės gebėjimus pakeisti savo turimas atsargas, įgyti kreditorių pasitikėjimą, padengti išskolinimus savalaikiai ir teisingai panaudoti įmonės turimą turtą pajamoms gauti. UAB „Raseinių žuvininkystė“ veiklos efektyvumo rodikliai pateikti 5 lentelėje.

5 lentelė

UAB „Raseinių žuvininkystė“ veiklos efektyvumo rodikliai

Rodiklis	Skaičiavimo metodika	UAB „Raseinių žuvininkystė“			Žvejybos ir akvakultūros sektorius		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017
Turto apyvartumas (kartai)	$TA = \text{Pardavimo pajamos} / \text{Visas turtas}$	0,28	0,29	0,21	0,53	0,56	0,64
Atsargų apyvartumas (kartai)	$AA = \text{Pardavimo savikaina} / \text{Atsargos}$	1,39	1,43	0,89	5,2	8,12	7,12
Atsargų apyvartumas (dienomis)	$AA = \text{Atsargos} \times 365 / \text{Pardavimo savikaina}$	263	255	412	N.d.	N.d.	N.d.
Debitorinio išskolinimo apyvartumas (kartai)	$D\dot{I}A = \text{Pardavimo pajamos} / \text{Debitoriniai išskolinimai}$	1,91	3,55	3,05	5,35	3,38	3,95
Debitorinio išskolinimo apyvartumas (dienomis)	$D\dot{I}A = \text{Debitoriniai įsisk.} \times 365 / \text{Pardavimo pajamos}$	191	103	120	N.d.	N.d.	N.d.
Kreditorinio išskolinimo apyvartumą(kartai)	$K\dot{I}A = \text{Pardavimo savikaina} / \text{Kreditoriniai išskolinimai}$	38,75	14,09	13,14	N.d.	N.d.	N.d.
Kreditorinio išskolinimo apyvartumas (dienomis)	$K\dot{I}A = \text{Kreditoriniai įsisk.} \times 365 / \text{Pardavimo savikaina}$	9	26	28	N.d.	N.d.	N.d.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

UAB „Raseinių žuvininkystė“ viso turto apyvartumas analizuojamą laikotarpį svyravo nuo 0,21 iki 0,29 karto. Tai rodo, kad įmonės pardavimo pajamos yra per mažos pagal turimo turto dydį, tačiau reikia nepamiršti ir to, kad tokio pobūdžio įmonėms yra būdinga turėti daug turto, nes ji negalėtų tinkamai veikti. Vis dėlto negalima vienareikšmiškai vertinti šio dydžio, nes įmonės pardavimai neatspindi visų jos pajamų. Žvejybos ir akvakultūros sektoriuje vyrauja aukštesnė šio rodiklio reikšmė nei nagrinėjamojoje įmonėje.

Atsargų apyvartumas yra geriau įmonės efektyvumą apibūdinantis rodiklis, nes vertinamas tik atsargų atsinaujinimas. (Mackevičius ir kt., 2011). Kaip matoma iš 4 lentelės, atsargų apyvartumas analizuojamojoje įmonėje 2015 m. buvo 1,39. Tai reiškia, kad tais metais atsargos buvo naujinamos 1,39 karto. 2016 m., palyginus su 2015 m., šis rodiklis padidėjo 0,04 punkto dėl to, kad padidėjo pardavimų savikaina. 2017 m. atsargų apyvartumas siekė tik 0,89, nes išaugo atsargų apimtis. UAB „Raseinių žuvininkystė“ šis rodiklis nėra blogas, kadangi atsargų didžiąją dalį sudaro nebaigta gamyba – auginamos žuvys. Lyginant įmonės atsargų apyvartumą su žvejybos ir akvakultūros sektoriumi, matoma, kad rinkoje tokio tipo įmonėse naujinamos atsargos dažniau, nuo 5,2 karto iki 8,12 karto per metus.

Informatyvesnis yra apyvartumo dienomis rodiklis. Analizuojamos įmonės šis rodiklis sudarė 263 dienas. Sekančiais metais atsargų apyvartumas sumažėjo iki 255 dienų, o 2017 m. išaugo iki 412 dienų. Tai reiškia, kad atsargos naujinamos šioje įmonėje kas 8 mėnesius, o 2017 m. atsargos nebuvo naujinamos.

Dėmesys buvo skirtas ir debitorinio įsiskolinimo (gautinų sumų) apyvartumui kartais ir dienomis, kuris parodo įmonės mokėjimo politiką vartotojų atžvilgiu bei sėkmę, išieškant skolą. UAB „Raseinių žuvininkystė“ klientai debitorinį įsiskolinimą padengia gana lėtai. 2015 m. klientai įsiskolinimą padengdavo 1,91 karto arba kas 191 dieną. Sekančiais metais šis rodiklis pagerėjo dėl debitorinių įsiskolinimų sumažėjimo ir siekė 3,55 karto arba kas 103 dienas. 2017 m. debitorinis įsiskolinimas, palyginus su 2016 m. pablogėjo ir siekė 3,05 karto arba kas 120 dienų. Tokia pirkėjų įsiskolinimų situacija įmonėje yra todėl, kad daugiausiai žuvies yra parduodama gruodžio mėnesį. Lyginant su rinka, čia matomas geresnis rezultatas. Klientai su vidutine šios šakos įmone atsiskaito 2015 m. – 5,35 kartus, 2016 m. – 3,38 ir 2017 m. – 3,95 kartus.

Kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas parodo, kaip greitai ar per kokį laikotarpį įmonė atsiskaito su tiekėjais. Analizuojant kreditorinio įsiskolinimo apyvartumo rodiklius pastebima, kad jie žymiai didesni negu debitoriniai įsiskolinimai, nes įmonė laikosi politikos, kad nekaupiti skolų ir, kiek galima greičiau, atsiskaityti su tiekėjais. 2015 m. bendrovė su tiekėjais atsiskaitydavo 38,75 kartus arba kas 9 dienas, 2016 m. situacija suprastėjo ir su tiekėjais buvo atsikaitoma kas 26 dienas, o 2017 m. – kas 28 dienas.

UAB „Raseinių žuvininkystė“ atveju, kai debitoriniai įsiskolinimai viršija kreditorinius įsiskolinimus, (kai su tiekėjais atsiskaitoma dažniau, nei kad gauna pinigų iš pirkėjų) yra priimtina, nes bendrovė turi perteklinių nuosavų lėšų, tačiau kitais atvejais tai būtų negerai, nes atsikaitymai su tiekėjais vyksta dažniau nei gaunami pinigai iš pirkėjų, o tai gali išbalansuoti pinigų srautus, dėl ko gali atsirasti apyvartinių lėšų trūkumas.

Apibendrinus visus veiklos efektyvumo rodiklius, galima teigti, kad šie dydžiai labai priklauso nuo šakos ar įmonės veiklos ypatybių, todėl vienareikšmiškai sakyti, kad įmonės rodikliai neatitinka gerų negalima.

2.7. Bankroto tikimybės įvertinimas, naudojant santykinus rodiklius

UAB „Raseinių žuvininkystė“ bankroto diagnostikai taikytas Altman Z modelis. Jo populiarumą lemia modelio privalumų akcentavimas daugelio autorių mokslinėje literatūroje. Bendrovės bankroto diagnostika atlikta pagal Altman penkių rodiklių modelį. Skaičiavimų rezultatai parodyti 6 lentelėje.

6 lentelė

UAB „Raseinių žuvininkystė“ bankroto diagnozavimo pagal Altman modelį, dinamika 2015-2017 metais

	Rodiklio apskaičiavimo formulė	2015 m.	2016 m.	2017 m.
X1	Apyvartinis kapitalas/turtas	0,50	0,55	0,57
X2	Nepaskirstytas pelnas/turtas	0,04	0,06	0,03
X3	Pelnas iki apmokestinimo/turtas	0,04	0,07	0,03
X4	Nuosavas kapitalas/įsipareigojimai	179,00	54,31	67,91
X5	Pardavimo pajamos/turtas	0,28	0,29	0,21
	Z₅	28,04	10,64	7,63
	Bankroto tikimybė	Labai maža	Labai maža	Labai maža

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Pagal apskaičiuotas Altman Z modelio reikšmes 2015–2017 m. laikotarpiui pastebima, kad analizuojamai įmonei bankrotas tikimybė labai maža, nes Z reikšmės visų metų didesnės nei 2,90.

Siekiant tikslesnių ir užtikrintesnių bankroto tikimybės vertinimo rezultatų, UAB „Raseinių žuvininkystė“ bankroto diagnostika atlikta pasitelkiant ir kitą metodą – R. Taffer ir H. Tisshaw. Analizuojamos įmonės Z koeficiento pagal R. Taffer ir H. Tisshaw modelį apskaičiavimas pateiktas 7 lentelėje.

**UAB „Raseinių žuvininkystė“ bankroto diagnozavimo pagal R. Taffer ir H. Tisshaw modelį,
dinamika 2015-2017 metais**

Rodikliai	Rodiklio skaičiavimo formulė	2015 m.	2016 m.	2017 m.
X1	Pelnas prieš apmokestinimą/ trumpalaikiai įsipareigojimai	6,92	3,72	2,32
X2	Trumpalaikis turtas / Visi įsipareigojimai	90,37	31,20	40,38
X3	Trumpalaikiai įsipareigojimai / Visas aktyvas	0,006	0,018	0,014
X4	Pajamos/Turtas	0,28	0,29	0,21
	Z	1,78	0,39	0,20
	Bankroto tikimybė	Labai maža	Maža	Didelė

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Iš 7 lentelės matyti, kad pagal šį modelį skaičiuota bankroto tikimybė parodė kitokius rezultatus nei pagal Altmano modelį. 2015 m. bankroto tikimybė buvo labai maža, 2016 m. ji nukrito iki 0,39, o 2017 m. ši reikšmė nukrito žemiau kritinės 0,25 ribos. Tai reiškia, kad 2017 m. įmonei buvo iškilusi didelė bankroto rizika.

Apibendrinus UAB „Raseinių žuvininkystė“ bankroto diagnozavimo rezultatus, galima teigti, kad įmonė analizuojamu laikotarpiu buvo pelninga ir moki. 2017 m. pardavimo pajamų mažėjimas įspėjo apie bankroto grėsmę, todėl įmonės vadovui reikėtų peržiūrėti sąnaudų apimtį, prekių kainų lygį.

2.8. UAB „Raseinių žuvininkystė“ veiklos perspektyvos

Perspektyvinė finansinė analizė yra paremta prognozėmis, t. y., pagrindinis perspektyvinės finansinės analizės šaltinis yra finansinių ataskaitų prognozės. Prognozavimas vykdomas perspektyvai, todėl prognozių sudarymas vyksta esant neapibrėžtumo sąlygomis. Šis skyrius skirtas įmonės perspektyvų numatymui.

UAB „Raseinių žuvininkystė“ pajamas sudaro pardavimo, kitos veiklos bei finansinės ir investicinės veiklos pajamos. Visais analizuojamo laikotarpio metais didžiąją dalį pajamų sudarė pardavimo pajamos, kurios kito netolygiai. Prognozuojant tolimesnių laikotarpių pajamas, daroma prielaida, kad finansinės ir investicinės veiklos pajamos išliks 2017 m. lygyje, kitos veiklos pajamos mažės 50 proc. pirmais prognozuojamo laikotarpio metais, nes baigėsi paramos už globojamus pauščius laikotarpis ir keisis pardavimo pajamos.

Siekiant tiksliau numatyti planuojamus veiklos rezultatus, buvo sudaryti trys prognozių variantai. 2018–2020 m. laikotarpiui numatoma, kad auginamos žuvies kiekis, žuvies kaina ir įmonės pardavimo pajamos keisis sekančiai:

- Pesimistinis variantas – vidutinė žuvies kaina liks 2,80 Eur/kg kaip 2017 m.; užaugintos ir parduotos žuvies kiekis (2017 m. užauginta ir parduota žuvies 435 tonos) ir pardavimo pajamos išliks 2017 m. lygio;
- Realioju variantu, remiantis įmonės veiklos istorija, ištyrus rinką ir konkurentus, žuvies pardavimo kaina turėtų išaugti iki 2,90 Eur/kg, įmonė užaugins ir parduos žuvies po 30 tonų daugiau kiekvienais prognozuojamais metais ir pardavimo pajamos kiekvienais metais didės po 7 proc.;
- Optimistiniu variantu, atsižvelgiant į didėjančią žuvies paklausą ir sparčiai daugėjant sveiką gyvenimą propaguojančių žmonių, daroma prielaida, kad žuvies kaina kiekvienais metais augs po 0,10 Eur/kg; taip pat daroma prielaida, kad oro sąlygos auginti žuvį bus geros, todėl įmonė užaugins ir parduos po 50 tonų daugiau žuvies kiekvienais metais; pardavimo pajamos augs 15 proc.

Prognozuojamas užauginti ir parduoti žuvies kiekis pateiktas 8 lentelėje.

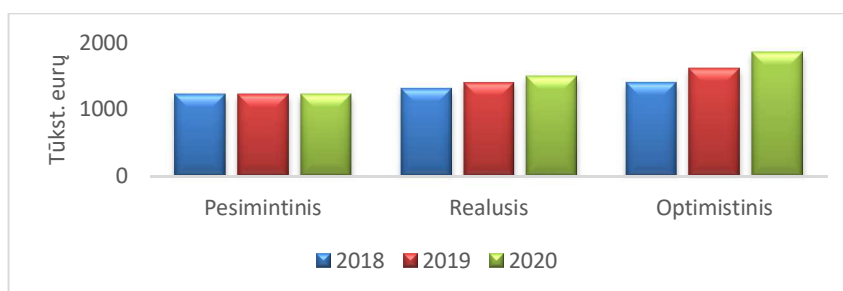
8 lentelė

UAB „Raseinių žuvininkystė“ prognozuojamas užauginti ir parduoti žuvies kiekis, t

Prognozavimo variantas	Rodiklis	2017 m. faktas	2018 m.	2019 m.	2020 m.
Pesimistinis variantas	Užaugintos ir parduotos žuvies kiekis	435	435	435	435
Realusis variantas	Užaugintos ir parduotos žuvies kiekis	435	450	480	514
Optimistinis variantas	Užaugintos ir parduotos žuvies kiekis	435	482	536	596

Šaltinis: sudaryta autorės remiantis prielaidomis

Suplanavus parduodamos žuvies kiekius ir kainas, padarius prielaidas, planuojamas pardavimo pajamų kitimas 2018-2020 m. pateiktas 14 paveiksle.

14 pav. UAB „Raseinių žuvininkystė“ planuojamos pardavimo pajamos 2018–2020 m. pesimistiniu, realiu ir optimistiniu variantais (tūkst. Eur)

Šaltinis: Sudaryta autorės

Suskaičiavus analizuojamos įmonės rodiklių prognozes 2018–2020 m., pesimistinio varianto parduotos žuvies kiekiui ir kainai išlikus 2017 m. lygio, pardavimo pajamos išliks nepakitusios ir sieks 1215 tūkst. Eur; realiojo varianto – parduotos žuvies kiekiui išaugus iki 514 t, o kainai – iki 2,90 Eur/kg, pardavimo pajamos didės iki 1489 tūkst. Eur; optimistiniu variantu planuojama, kad parduotos žuvies kiekis augs iki 596 t, kaina didės iki 3,10 Eur/kg, o pardavimo pajamos išaugs iki 1849 tūkst. Eur.

Prognozuojant UAB „Raseinių žuvininkystė“ pardavimo savikainą 2018–2020 m. laikotarpiui buvo padarytos žemiau išvardintos prielaidos, atsižvelgiant į prognozuojamą infliacijos lygį: pesimistinio varianto pardavimo savikaina didės prognozuojamais infliacijos tempais (2018 m. – 2,8 proc., 2019 m. – 2,4 proc., 2020 m. – 2,3 proc.), realio varianto, pardavimo pajamoms didėjant 7 proc. – didės 5 proc., o optimistinio varianto – didės 10 proc. Optimistinio varianto pardavimo pajamoms didėjant 15 proc., pardavimo savikainos didėjimas prognozuojamas lėtesnis, nes įmonė planuoja statyti bokštinius grūdų sandėlius, kurie padės sumažinti pašarų įsigijimo kainą. Investicijos įgyvendinimui lėšų poreikis bus tenkinamas naudojantis nuosavomis lėšomis, todėl įmonei nereikės imti banko paskolos. Visais prognozuojamo laikotarpio metais darbo užmokestis nesikeis, elektros energijos, kitos sąnaudos išliks 2017 m. lygyje. Realiuoju ir optimistiniu variantu didės kuro ir nusidėvėjimo sąnaudos, nes 2019–2020 m. prognozuojama išauginti ir parduoti daugiau žuvies, todėl gamyboje didės sunaudojamo kuro kiekis. Optimistiniu variantu įmonė planuoja statyti grūdų sandėlius, todėl didės nusidėvėjimo sąnaudos.

UAB „Raseinių žuvininkystė“ kasmet sušeria žuvims apie 1500 tonų grūdų. Grūdus įmonei tenka pirkti iš ūkininkų, kadangi tik nedidelę dalį gali užsiauginti pati. Dėl to, apie 30 proc. pardavimo savikainos sudaro išlaidos pašarams. Planuojant užauginti daugiau žuvies, bus reikalingas didesnis kiekis grūdų, todėl norėdama sumažinti įmonės pardavimo savikainą, planuojama statyti bokštinius grūdų sandėlius. Jie būtų skirti ilgalaikiam grūdų saugojimui, todėl bendrovė galėtų pirkti grūdus žiemos laikotarpiu, kai jų kainos būna žemesnės ir juos sandėliuoti iki ankstyvo pavasario, kuomet pradedamos šerti žuvis. Naujos investicijos privalumai atvertų galimybę UAB „Raseinių žuvininkystė“ ne tik sumažinti gaminių savikainą, bet ir užkirsti kelią pavasariniam grūdų trūkumui, įmonė įgytų didesnę konkurencinę pranašumą.

Vienas 650 t grūdų talpinantis bokštas kainuoja 80980 Eur, į šią kainą įeina ir bokšto ventiliacinė sistema, pakrovimo ir iškrovimo transporteriai. UAB „Raseinių žuvininkystė“, atsižvelgiant į poreikius, planuoja statyti du tokio tipo grūdų sandėlius (161960 Eur). Į sandėlių savikainą taip pat yra įtraukiamos ir sumontavimo išlaidos (8600 Eur). Bendra investicinio projekto vertė siekia 170560 Eur. Įmonė investicijas įgyvendintų nuosavomis lėšomis, todėl banko paskolos imti nereikėtų. Kiekvieno grūdų bokšto tarnavimo laikas – 25 m., likvidacinė vertė – 5000 Eur,

todėl metinė vieno bokšto nusidėvėjimo suma lygi 3211 Eur, o visos investicijos į grūdų bokštus metinė suma – 6422 Eur.

Superkant grūdus iš ūkininkų rudenį po 140 Eur už toną, išlaidos pašarams sudarytų 210 tūkst. Eur, o superkant pavasarį po 180 Eur – 270 tūkst. Eur. Įmonė sutaupytų apie 60 tūkst. Eur per metus, be to ir sumažintų pardavimo savikainą.

Įvertinus visų anksčiau pardavimo savikainos augimo tempus pesimistiniu, realiu ir optimistiniu variantais, prognozuojamos pardavimo pajamos, savikaina, bendrasis pelnas pateikti 9 lentelėje.

9 lentelė

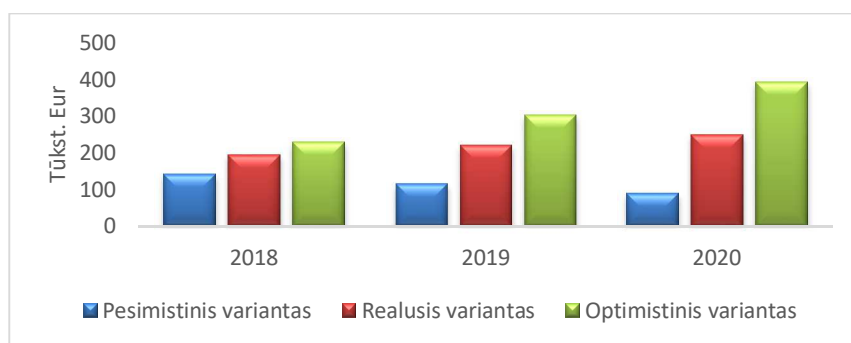
UAB „Raseinių žuvininkystė“ prognozuojami pagrindinės veiklos rodikliai 2018–2020 m. Eur

Prognozavimo variantai	Rodikliai	2017 m. faktas	2018 m.	2019 m.	2020 m.
Pesimistinis	Pardavimo pajamos	1215452	1215452	1215452	1215452
	Pardavimo savikaina	1122915	1154366	1182071	1209258
	Bendrasis pelnas	92537	61086	33381	6194
Realusis	Pardavimo pajamos	1215452	1300534	1391571	1488981
	Pardavimo savikaina	1122915	1179061	1238014	1299914
	Bendrasis pelnas	92537	121473	153557	189067
Optimistinis	Pardavimo pajamos	1215452	1397770	1607435	1848551
	Pardavimo savikaina	1122915	1235207	1358727	1494600
	Bendrasis pelnas	92537	162563	248708	353951

Šaltinis: Sudaryta autorės remiantis padarytomis prielaidomis.

Remiantis prognoziniais skaičiavimais, pesimistiniu variantu, pardavimo pajamoms likus 2017 m. lygio, pardavimo savikaina padidėjo 8 proc., iki 1209 tūkst. Eur., o bendrasis pelnas sumažėjo iki 6 tūkst. Eur. Realioju variantu, pardavimo pajamoms kylant 7 proc., pardavimo savikaina išaugo 16 proc. ir siekė 1300 tūkst. Eur, bendrasis pelnas išaugo 100 proc. Optimistiniu variantu pardavimo savikaina didėjo iki 1495 tūkst. Eur, o bendrasis pelnas – iki 354 tūkst. Eur.

Darant prielaidą, kad prognozuojamu laikotarpiu finansinės ir investicinės pajamos liks 2017 m. lygio, kitos veiklos pajamos mažės 50 proc. 2018 m. ir liks vienodos kitais prognozuojamais metais, o sąnaudoms keičiantis sekančiai: veiklos sąnaudos didės realioju ir optimistiniu variantais po 3 proc., kitos veiklos sąnaudos liks 2017 m. lygio, netekimai sudarys po 4 proc. pardavimo pajamų, pelno mokestis išliks 5 proc., planuojamas 2018–2020 m. įmonės grynas pelnas pateiktas 15 paveiksle.

15 pav. UAB „Raseinių žuvininkystė“ planuojamas grynasis pelnas 2018–2020 m. (tūkst. Eur).

Šaltinis: Sudaryta autorės remiantis padarytomis prielaidomis.

Iš 15 paveiksle pateiktos informacijos matyti, kad analizuojama įmonė visais prognozuojamais scenarijais dirbs pelningai. Pesimistiniu variantu grynasis pelnas sumažės 98 tūkst. Eur., realiuoju variantu - didės 61 tūkst. Eur. ir optimistiniu variantu – didės 204 tūkst. Eur.

Apibendrinant galima teigti, kad vienas iš būdų didinti pardavimų pajamas, tai užauginti daugiau žuvies. UAB „Raseinių žuvininkystė“ veikla yra specifinė, nes užauginamos žuvies kiekis labai daug priklauso nuo oro sąlygų, ligų. Žuvininkai negali matyti, kiek žuvies yra po vandeniu ir kaip ji jaučiasi. Įmonei naudinga būtų daugiau dėmesio skirti žuvies sveikatos kontrolei ir ligų profilaktikai. Naudinga daugiau tirti atsivežamų žuvų būklę, kad į įmonę „neateitų“ užkratas. Mažinant pardavimų savikainą, reikėtų didesnę dėmesį skirti pašarų įsigijimo savikainai, nes būtent pašarai užima didelę dalį pardavimo savikainos. Dalį pašarų įmonė užsiaugina pati, būtų naudinga praplėsti nuomojamos žemės plotus ir pašarų užsiauginti pačiai įmonei. UAB „Raseinių žuvininkystė“ turi perteklinį kiekį grynujų pinigų, todėl tikslinga būtų juos investuoti į grūdų bokšto sandėlius, kurie padėtų žymiai sumažinti perkamų pašarų kainą. Rudenį grūdai būna pigesni, todėl įmonė galėtų juos nusipirkti mažesne kaina ir sandėliuoti iki kito šėrimo sezono grūdų bokštuose.

IŠVADOS

1. Įmonės finansinė analizė, atliekama remiantis apskaitos duomenimis, leidžia geriau suvokti įmonėje vykstančius reiškinius ir procesus, įmonės vadovams priimti optimalius valdymo sprendimus, racionalius jų variantus, laiku atskleisti įvairių veiklos sričių trūkumus, numatyti jų šalinimo ir veiklos efektyvumo didinimo priemones. Finansinei analizei atlikti dažniausiai naudojamos trys pagrindinės rūšys – horizontalioji (rodiklių dinamikos), vertikalioji (rodiklių struktūros) ir santykinė (koeficientų skaičiavimo) analizė.

Visi įmonės vadovai, siekdami sėkmingo įmonės funkcionavimo, turi įvertinti įmonės perspektyvas. Įmonių veiklos perspektyvų numatymui reikalinga prognozuoti įmonių finansinę būklę. Bendrovių veiklos prognozavimas atliekamas įvairiais metodais, iš kurių labiausiai paplitę kokybiniai ir kiekybiniai.

Įmonių veiklos bankroto diagnozavimui dažniausiai taikomos šios metodikos: finansinių ataskaitų straipsnių pokyčių poveikio įmonės finansiniam stabilumui vertinimas, finansinių santykinų rodiklių modelių taikymas.

2. Atlikus UAB „Raseinių žuvininkystė“ horizontalią ir vertikalią balanso analizę, nustatyta, kad įmonės turtas analizuojamu laikotarpiu augo. Išanalizavus bendrovės trumpalaikį turtą, daryta išvada, kad čia dominuoja pinigų straipsnis, kuris sudaro pusę trumpalaikio turto. Toks pinigų ir jų ekvivalentų apimtį ir dalį trumpalaikiame turte buvimas yra nenaudingas. Didelę dalį trumpalaikio turto, kuri analizuojamu laikotarpiu didėjo, užima atsargos ir nebaigta gamyba, ją sudaro įmonėje auginamos žuvys. Tačiau įvertus tai, kad bendrovėje žuvys auginamos trejus metus, kol būna tinkamos pardavimui, o pirmametės ir dvimetės žuvys apskaitomos į nebaigtą gamybą, todėl galima konstatuoti, kad didelė nebaigtos gamybos dalis šiuo analizuojamu atveju nėra blogas rodiklis. Analizuojant UAB „Raseinių žuvininkystė“ ilgalaikį turtą, nustatyta, kad jame visais metais vyrauja finansinis ir materialus turtas, kurie turi didžiausius lyginamuosius svorius. Įmonės nuosavas kapitalas sudarė beveik visą pasyvų dalį. Analizuojama įmonė sugeba gerai veikti naudodama tik savo nuosavas lėšas.

Atlikus horizontalią ir vertikalią pelno (nuostolių) analizę, nustatyta, kad įmonės pardavimai per visą analizuojamą laikotarpį sumažėjo. Pardavimo pajamoms mažėjant, pardavimų savikaina augo, nes kilo pašarų kaina, buvo sunaudota daugiau dezinfekcijos priemonių. Analizė parodė, kad veiklos sąnaudos įmonėje mažėjo, nes mažėjo tiek pardavimo, tiek administracinės sąnaudos. Kitos veiklos pajamos per 2015–2017 m. laikotarpį žymiai išaugo, nes įmonė vykdo saugomų ir globojamų paukščių programą. Finansinė ir investicinė veikla įmonėje buvo pelninga, tačiau grynajam pelnui didelės įtakos nedarė, nes sudarė tik labai mažą pajamų procentą.

Atlikta pelningumo rodiklių analizė parodė, kad UAB „Raseinių žuvininkystė“ dirbo pelningai, nors bendrasis pelningumas analizuojamu laikotarpiu mažėjo. Nors analizuojama bendrovė yra viena iš pirmaujančių, bet 2017 m. bendrojo pelningumo rodiklis buvo mažesnis už žvejybos ir akvakultūros sektoriaus. Šį rodiklių skirtumą lėmė UAB „Raseinių žuvininkystė“ auginamos žuvies ligos. Veiklos pelningumas mažėjo, tai reiškia, kad analizuojamos įmonės veiklos sąnaudos neatitinka gamybos apimties. Grynojo pelningumo rodiklis visais analizuojamais metais išliko pakankamai aukštas, todėl įmonė galėjo toliau sėkmingai vystyti savo veiklą. Turto pelningumo rodiklis buvo per mažas, bet tai nereiškia, kad įmonė dirbo neefektyviai. Nuosavybės pelningumas taip buvo labai mažas, bet tik todėl, kad didžiausią pasyvų dalį sudaro nuosavas kapitalas.

Atlikus mokumo rodiklių analizę nustatyta, kad bendrasis likvidumas ir skubaus padengimo koeficientas UAB „Raseinių žuvininkystė“ buvo žymiai didesnis negu saugi riba. Įvertinus absoliutaus likvidumo koeficientą pastebėta, kad įmonė laiko didelius grynuosius pinigus, o tai ne visada tikslinga, nes pinigai turi aktyviai dalyvauti įvairiose verslo srityse. Bendras skolos koeficientas įmonėje yra labai mažas, o tai reiškia, kad labai maža dalis įmonės turto yra sudaryta iš skolintų lėšų. Finansinis svertas yra toks pats kaip bendras skolos koeficientas, kadangi šios įmonės nuosavas kapitalas beveik lygus visam įmonės turtui. Vertinant nuosavybės koeficientą, nustatyta, kad įmonės atveju per visą analizuojamą laikotarpį vienam nuosavo kapitalo eurui teko kiek daugiau nei vienas euras viso turto, todėl daryta išvada, kad įmonė turimomis lėšomis finansuoja visą savo veiklą ir skolintų lėšų jai nereikia.

Atlikus apyvartumo rodiklių analizę, nustatyta, kad turto apyvartumas per visą analizuojamą laikotarpį išlieka mažas. Atsargų apyvartumas vidutiniškai sudaro 310 dienų. UAB „Raseinių žuvininkystė“ klientai debitorinį įsiskolinimą padengia gana lėtai (maždaug kas 4 mėnesius). Vertinant kreditorinius įsipareigojimus, matoma visai kitokia situacija, čia įsipareigojimai yra padengiami per 20 dienų, taip yra todėl, kad įmonė stengiasi neturėti skolų ir su tiekėjais atsiskaityti kuo greičiau.

3. Įvertinus UAB „Raseinių žuvininkystė“ perspektyvas, darant prielaidas trimis scenarijais: pesimistiniu, realistiniu ir optimistiniu, nustatyta, kad pesimistiniu variantu, paliekant pardavimų pajamas 2017 m. lygio, bendrasis pelnas kasmet vis mažės. Realioju variantu, didėjant pajamoms didesniu tempu nei pardavimų savikaina, bendrasis pelnas didėtų 50 proc. Optimistiniu variantu, įmonei investuojant į pašarų bokštus, žuvies sveikatos kontrolę, taip sumažinant savikainą ir didinant pardavimų pajamas, bendrasis pelnas augtų 300 proc. Apibendrinus visus scenarijus, galima konstatuoti, kad vienas iš būdų didinti pardavimų pajamas būtų užauginti daugiau žuvies ir investuoti į grūdų laikymo bokštus, taip sumažinant pardavimo savikainą.

REKOMENDACIJOS

➤ UAB „Raseinių žuvininkystė“ būtina atkreipti dėmesį į pardavimų apimtį mažėjimą. Pardavimų apimtį priklauso nuo užauginamos žuvies kiekio ir kokybės, todėl siūloma investuoti į žuvies sveikatos priežiūrą, pasamdant veterinarijos gydytoją. Vidutinis mėnesinis veterinarijos gydytojo darbo užmokestis rajonuose siekia 790 Eur su mokesčiais, žiemos metu – 555 Eur. Per metus įmonė veterinarijos gydytojui išmokėtų 8775 Eur darbo užmokesčio su mokesčiais.

➤ Tyrimo metu nustatyta, kad pardavimų savikaina didėja. Siūloma peržiūrėti superkamų pašarų kainas ir daugiau investuoti į grūdų auginimą, sandėliavimą. Būtų tikslinga investuoti į bokštinius grūdų sandėlius. Ši investicija (170560 Eur) leistų įmonei pirkti grūdus žiemos laikotarpiu, kai grūdų kainos būna mažesnės (pavasari – 180 Eur už toną grūdų, rudenį – 140 Eur/t), taip sutaupant 60 tūkst. Eur ir juos sandėliuoti iki ankstyvo pavasario, kuomet yra pradedamos šerti žuvis. Kadangi įmonė turi daug grynujų pinigų, investicija bus finansuojama nuosavomis lėšomis. Šios investicijos įgyvendinimas leistų minimizuoti gamybos kaštus ir įgyti didesnę konkurencinę pranašumą.

➤ UAB „Raseinių žuvininkystė“ turimas grynujų pinigų perteklius signalizuoja, kad lėšos nėra naudojamos labai efektyviai, todėl siūloma bendrovei turimas laisvas lėšas investuoti į veiklos plėtrą.

➤ Aktyviai veikiant Gyvūnų gerovės organizacijoms ir naikinant gyvos žuvies akvariumus parduotuvėse, siūloma bendrovei pasidomėti šios veiklos alternatyvomis. Užaugintos žuvies perdirbimas – būtų tikslinga investicija, atsižvelgiant ir į pirkėjų poreikius.

LITERATŪRA

1. Aleknevičienė, V. (2011). *Įmonės finansų valdymas*. Kaunas: Spalvų kraitė.
2. Aleknevičienė, V. (2004). *Veiklos kūrimas ir organizavimas*. Kaunas: Technologija.
3. Anciūtė, A., Misiūnas, A. (2006). *Lietuvos pramonės finansiniai rodikliai ir efektyvumas// Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos*. Šiauliai: Šiaulių universitetas.
4. Bagdžiūnienė, V. (2005). *Įmonių veiklos planavimas ir analizė*. Vilnius: Conto litera.
5. Bagdanavičius, J. Ir kt. (2007). *Statistikos metodai socialiniuose – ekonominiuose tyrimuose*. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla.
6. Bartosevičienė, V. (2011). *Ekonominės statistikos pagrindai: mokomoji knyga*. Kaunas: Technologija.
7. Buškevičiūtė, E., Mačerinskienė, I. (2008). *Finansų analizė*. Kaunas: Technologija.
8. Buškevičiūtė, E., Kanapinskienė, R., Patašius, M. (2010). *Finansinių rezultatų analizė*. Kaunas: Technologija.
9. Christensen, H.B., Nikolaev, V. V. (2012). *Capital Versus Performance Covenants in Debt Contracts// Journal of Accounting Research*. UK: Wiley.
10. Čečkutė, L., Pabedinskaitė, A. (2002). *Prognozavimo metodų taikymas versle informacinės visuomenės raidos sąlygomis// Inžinerinė ekonomika*. Kaunas: Technologija.
11. Damašienė, V., Rutkauskas, A. (2002). *Finansų valdymas*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
12. Gudaitis, T., Žagūnytė, U. (2013). *Įmonių pelningumo vertinimo sistemos teoriniai aspektai// Vadyba*. Klaipėda: Lietuvos verslo kolegija.
13. Hitchner, J. (2006). *Financial Valuation, Application and Models by James R. Hitcher*. New Jersey: Williams Publishing House.
14. Isachsen, A., Hamilton, C. (1992). *Ekonomikos pagrindai*. Vilnius: Alma littera.
15. *Įmonių finansinė analizė. Rodiklių skaičiavimo metodika*. (2010). Vilnius: Vertybinių popierių birža NASDAQ OMX Vilnius.
16. Janovič, V. (2012). *Įmonių perspektyvinė finansinė analizė esant neapibrėžtumui*. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.
17. Japertienė, A. R. E. (2008). *Finansinė analizė*. Vilnius: Biznio mašinų kompanija.

18. Juozaitienė, L. (2007). *Įmonės finansai: analizė ir valdymas*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
19. Kanapinskienė, R., Rudžionienė, K., Jefomovas, B. (2006). *Įmonių apskaita: mokomoji knyga*. Kaunas: Technologija
20. Kancerevyčius, G. (2004). *Finansai ir investicijos*. Kaunas: Smaltijos leidykla.
21. Katauskis, P. (2001). *Finansų matematika*. Vilnius: Lietuvos bankininkystės, draudimo ir finansų institutas.
22. Krancevičiūtė, R. (2012). *Įmonių bankroto analizė ir prognozavimas// Verslas XXI amžiuje. 15-osios Lietuvos jaunųjų mokslininkų konferencijos „Mokslas – Lietuvos ateitis 2012 metų teminės konferencijos straipsnių rinkinys*. Vilnius: VGTU.
23. Kvedaraitė, V. (1996). *Pelningumo analizė ir prognozavimas*. Vilnius: Lietuvos informacijos institutas.
24. Kvedaraitė, V. (1997). *Įmonių finansų valdymas*. Vilnius: Lietuvos informacijos centras.
25. Lakis, V. (2001). *Apskaita ir įmonės valdymas*. Ekonomika.
26. Lakis, V., Mackevičius, J., Gaižauskas, L. (2010). *Valdymo apskaitos teorija ir praktika*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
27. Lakis, V. (2009). *Informacijos apie įmonę iškraipymo būdai ir padariniai// Informacijos mokslai*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
28. Liaubienė, R., Martirosianienė, L. (2008). *Pelningumo rodiklių analizės problemos// Apskaitos ir finansų mokslas ir studijos: problemos ir perspektyvos*. Kauno r.: ASU.
29. *Lietuvių kalbos žodynas*. (2017). Prieiga per internetą: <http://lkz.lt>. [žiūrėta 2019-03-29]
30. Lietuvos statistikos departamentas. *Verslo statistika*. [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <http://osp.stat.gov.lt>. [žiūrėta 2019-03-20].
31. Mackevičius, J. (2007). *Įmonių veiklos analizė. Informacijos rinkimas, sisteminimas ir vertimas: monografija*. Vilnius: TEV.
32. Mackevičius, J., Poškaitė, D., Vilis, L. (2011). *Finansinė analizė*. Vilnius: MRU.
33. Mackevičius, J., Valkauskas, R. (2010). *Integruota įmonės finansinės būklės ir veiklos rezultatų analizės metodika*. Verslas: teorija ir praktika.
34. Obi, C. P. (1999). *Verslo finansų pagrindai*. Kaunas: Technologija.
35. Poškaitė, D. (1994). *Finansinės būklės analizė rinkos sąlygomis*. Vilnius: Vilniaus universitetas.
36. Purlys, Č. (2001). *Įmonių bankroto prevencijos sistemos kūrimas Lietuvoje*. Ekonomika Nr. 5. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
37. Ruchovienė, D. (1998). *Pirminių finansinės analizės būdų taikymo ypatybės*. Klaipėda: Klaipėdos universitetas.

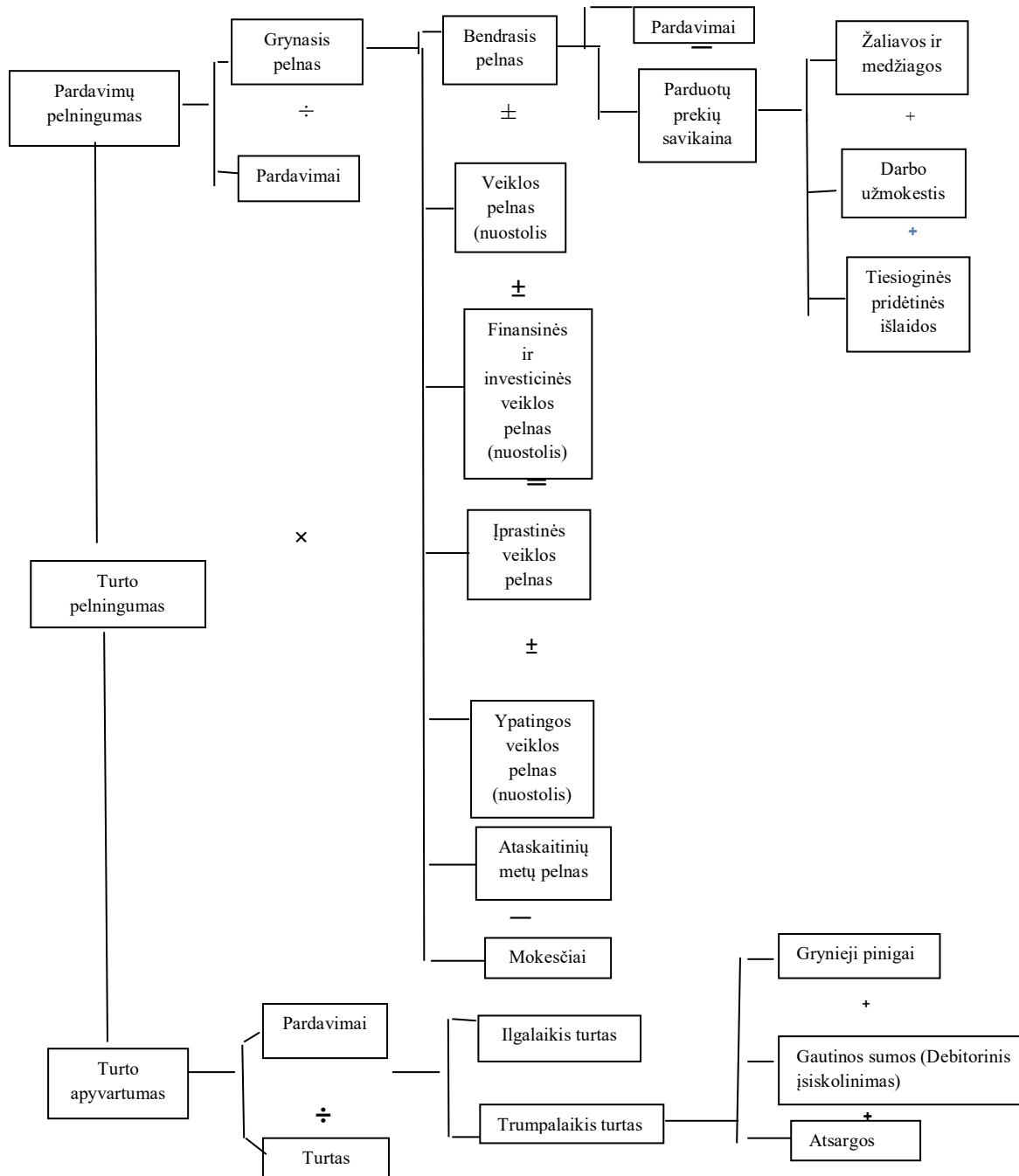
38. Rutkauskas, A. V., Tamošiūnienė, R. (2002). *Verslo projektavimas*. Vilnius: Technika.
39. Rutkauskas, V., Stankevičius, P. (2004). *Finansų analizė, valdymas ir prognozavimas*. Vilnius: VPU leidykla.
40. Rutkauskas, A. V. (2001). *Finansų analizės problemos esant neapibrėžties galimybei*. *Ekonomika*: Nr. 54, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
41. Rutkauskas, A. V. (2006). *Konkurencingo verslo projektavimas*. Vilnius: Technika.
42. Smalenskas, G. (2002). *Įmonės finansų pradmenys*. Vilnius: Vilniaus kolegijos verslo ir vadybos fakultetas
43. Šlekienė, D., Klimavičienė, J. (1999). *Įmonės veiklos įvertinimas*. Kaunas: Technologija.
44. Tvaronavičienė, M. (2001). *Įmonių bankroto prevencijos sistemos kūrimas Lietuvoje*. *Ekonomika Nr. 54*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
45. Valackienė, A. (2005). *Krizių valdymas ir sprendimų priėmimas*. Kaunas: Technologija.

PRIEDAI

Finansų analizės rūšys

POŽYMIAI	ANALIZĖS RŪŠYS
1. Pagal apimtį	Respublikos ūkis
2. Pagal subjektą	Asociacijos
3. Pagal tikslą	Įmonės, organizacijos
4. Pagal pasikartojimų dažnumą	Skyrių, cechų veikla
5. Pagal laiką	Išoriniai atlikėjai
6. Pagal analitinės programos turinį	Vidiniai analitikai
7. Pagal palyginimo pobūdį	Alternatyvių projektų pagrindimui
8. Pagal tyrimo kryptį	Ekonominės informacijos patikimumo įvertinimui
9. Pagal analizės objekto aprėpimo	Personalo ekonominiam skatinimui pagrįsti
	Infliacijos įtakos finansiniams rodikliams įvertinti
	Kiti tikslai
	Periodinė
	Vienkartinė
	Retrospektyvinė
	Operatyvinė
	Perspektyvinė
	Kompleksinė
	Teminė (lokalinė)
	Vidinė
	Tarpįmoninė
	Tarpšakinė (šakinė)
	Pelno didinimas
	Kaštų mažinimas
	Gamybos ekologizavimas
	Atrankinė
	Materialinių sąnaudų mažinimas
	Kitos kryptys
	Kompiuterizuota analizė

Turto pelningumo analizė pagal Du Ponto piramidę remiantis lietuviška atskaitomybe

Šaltinis: J. Mickevičius ir kt. (2011). Finansinė analizė. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras.

3 PRIEDAS

UAB „Raseinių žuvininkystė“ balansas 2015 – 2017 m., Eur

TURTAS	2015	2016	2017
ILGALAIKIS TURTAS	2458173	2375612	2438012
NEMATERIALUS TURTAS	751	579	143
Programinė įranga	751	579	143
MATERIALUS TURTAS	560086	546588	583110
Žemė	6951	6951	6951
Pastatai ir statiniai	48487	36136	28436
Mašinos ir įranga	338478	336317	366589
Transporto priemonės	150564	150066	169265
Kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai	15606	17118	11869
FINANSINIS TURTAS	1604797	1604797	1604797
Asocijuotųjų įmonių akcijos	579240	579240	579240
Paskolos asocijuotosioms įmonėms	1025557	1025557	1025557
PO VIENERIŲ METŲ GAUTINOS SUMOS	292539	214231	240545
Kitos gautinos sumos	292539	214231	240545
KITAS ILGALAIKIS TURTAS	-	9417	9417
Kitas turtas	-	9417	9417
TRUMPALAIKIS TURTAS	2478231	3073593	3450701
ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS	764898	971249	1266469
Žaliavos ir komplektavimo gaminiai	42351	38334	53881
Nebaigta gamyba	635874	824965	1071788
Išankstiniai apmokėjimai	86673	107950	140800
PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS	720924	451193	398343
Pirkėjų įsiskolinimas	705962	432785	329155
Kitos gautinos sumos	14962	18408	69188
KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS	8207	-	-
Kitas trumpalaikis turtas	8207	-	-
PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI	984202	1651151	1785889
TURTO IŠ VISO	4936404	5449205	5888713

3 PRIEDO TĘSINYS

NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI			
NUOSAVAS KAPITALAS	4908981	5350700	5803255
KAPITALAS	150874	150874	150874
Įstatinis (pasirašytasis)	150874	150874	150874
REZERVAI	4577789	4851870	5464425
Privalomasis	15087	15087	15087
Kiti rezervai	4562702	4836783	5449338
NEPASKIRSTYTAS PELNAS (NUOSTOLIAI)	180318	347956	187956
MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	27423	98505	85458
PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	27423	98505	85458
Gauti avansai	1000	8027	12651
Skolos tiekėjams	13369	64232	22930
Pelno mokesčio įsipareigojimai	9490	18313	9892
Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	3564	7933	9084
Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai			30901
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	4936404	5449205	5888713

4 PRIEDAS

UAB "Raseinių žuvininkystė" pelno (nuostolių) ataskaita 2015-2017 m., Eur

STRAIPSNIAI	2015 m.	2016 m.	2017 m.
PARDAVIMO PAJAMOS	1376313	1599575	1215452
PARDAVIMO SAVIKAINA	1062723	1387786	1122915
BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	313590	211789	92537
VEIKLOS SĄNAUDOS	103660	34905	50290
Pardavimo	31098	10471	15087
Bendrosios ir administracinės	72562	24434	35203
TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	209930	176884	42247
KITA VEIKLA	10300	12138	320478
Pajamos	66349	39258	335603
Sąnaudos	56049	27120	15125
FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	28438	177247	27491
Pajamos	28438	177247	27491
Sąnaudos			
ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	248668	366269	390216
PAGAUTĖ	0	0	0
NETEKIMAI	58860	0	192368
PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	189808	366269	197848
PELNO MOKESTIS	9490	18313	9892
GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	180318	347956	187956

5 PRIEDAS

UAB "Raseinių žuvininkystė" horizontalioji balanso ataskaitos analizė 2015-2017 m., Eur

TURTAS	2015	2016	2017	Pokytis		Pokytis		Pokytis	
				2016-2015 m.		2017-2016 m.		2017-2015 m.	
				Eur	proc.	Eur	proc.	Eur	proc.
ILGALAIKIS TURTAS	2458173	2375612	2438012	-82561	-3,36	62400	2,63	-20161	-0,82
NEMATERIALUS TURTAS	751	579	143	-172	-22,90	-436	-75,30	-608	-80,96
Programinė įranga	751	579	143	-172	-22,90	-436	-75,30	-608	-80,96
MATERIALUS TURTAS	560086	546588	583110	-13498	-2,41	36522	6,68	23024	4,11
Žemė	6951	6951	6951	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Pastatai ir statiniai	48487	36136	28436	-12351	-25,47	-7700	-21,31	-20051	-41,35
Mašinos ir įranga	338478	336317	366589	-2161	-0,64	30272	9,00	28111	8,31
Transporto priemonės	150564	150066	169265	-498	-0,33	19199	12,79	18701	12,42
Kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai	15606	17118	11869	1512	9,69	-5249	-30,66	-3737	-23,95
FINANSINIS TURTAS	1604797	1604797	1604797	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Asocijuotųjų įmonių akcijos	579240	579240	579240	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Paskolos asocijuotosioms įmonėms	1025557	1025557	1025557	0	0,00	0	0,00	0	0,00
PO VIENERIŲ METŲ GAUTINOS SUMOS	292539	214231	240545	-78308	-26,77	26314	12,28	-51994	-17,77
Kitos gautinos sumos	292539	214231	240545	-78308	-26,77	26314	12,28	-51994	-17,77
KITAS ILGALAIKIS TURTAS		9417	9417	9417	100,00	0	0,00	9417	100,00
Kitas turtas		9417	9417	9417	100,00	0	0,00	9417	100,00
TRUMPALAIKIS TURTAS	2478231	3073593	3450701	595362	24,02	377108	12,27	972470	39,24
ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS	764898	971249	1266469	206351	26,98	295220	30,40	501571	65,57
Žaliavos ir komplektavimo gaminiai	42351	38334	53881	-4017	-9,49	15547	40,56	11530	27,22
Nebaigta gamyba	635874	824965	1071788	189091	29,74	246823	29,92	435914	68,55
Išankstiniai apmokėjimai	86673	107950	140800	21277	24,55	32850	30,43	54127	62,45
PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS	720924	451193	398343	-269731	-37,41	-52850	-11,71	-322581	-44,75
Pirkėjų įsiskolinimas	705962	432785	329155	-273177	-38,70	-103630	-23,94	-376807	-53,37

5 PRIEDO TĖSINYS

Kitos gautinos sumos	14962	18408	69188	3446	23,03	50780	275,86	54226	362,42
KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS	8207			-8207	-100,00	0	0,00	-8207	-100,00
Kitas trumpaliakis turtas	8207			-8207	-100,00	0	0,00	-8207	-100,00
PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI	984202	1651151	1785889	666949	67,77	134738	8,16	801687	81,46
TURTO IŠ VISO	4936404	5449205	5888713	512801	10,39	439508	8,07	952309	19,29
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI									
NUOSAVAS KAPITALAS	4908981	5350700	5803255	441719	9,00	452555	8,46	894274	18,22
KAPITALAS	150874	150874	150874	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Įstatinis (pasirašytasis)	150874	150874	150874	0	0,00	0	0,00	0	0,00
REZERVAI	4577789	4851870	5464425	274081	5,99	612555	12,63	886636	19,37
Privalomasis	15087	15087	15087	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Kiti rezervai	4562702	4836783	5449338	274081	6,01	612555	12,66	886636	19,43
NEPASKIRSTYTAS PELNAS (NUOSTOLIAI)	180318	347956	187956	167638	92,97	-160000	-45,98	7638	4,24
MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	27423	98505	85458	71082	259,21	-13047	-13,25	58035	211,63
PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI				0	0,00	0	0,00	0	0,00
PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	27423	98505	85458	71082	259,21	-13047	-13,25	58035	211,63
Gauti avansai	1000	8027	12651	7027	702,70	4624	57,61	11651	1165,10
Skolos tiekėjams	13369	64232	22930	50863	380,45	-41302	-64,30	9561	71,52
Pelno mokesčio įsipareigojimai	9490	18313	9892	8823	92,97	-8421	-45,98	402	4,24
Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	3564	7933	9084	4369	122,59	1151	14,51	5520	154,88
Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai			30901	0	0,00	30901	100,00	30901	100,00
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	4936404	5449205	5888713	512801	10,39	439508	8,07	952309	19,29

6 PRIEDAS

UAB "Raseinių žuvininkystė" horizontalioji pelno (nuostolių) ataskaita 2015-2017 m., Eur

STRAIPSNIAI	2015	2016	2017	Pokytis		Pokytis		Pokytis	
				2016-2015 m.		2017-2016 m.		2017-2015 m.	
				Eur	proc.	Eur	proc.	Eur	proc.
PARDAVIMO PAJAMOS	1376313	1599575	1215452	223262	16,22	-384123	-24,01	-160861	-11,69
PARDAVIMO SAVIKAINA	1062723	1387786	1122915	325063	30,59	-264871	-19,09	60192	5,66
BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	313590	211789	92537	-101801	-32,46	-119252	-56,31	-221053	-70,49
VEIKLOS SAŃAUDOS	103660	34905	50290	-68755	-66,33	15385	44,08	-53370	-51,49
Pardavimo	31098	10471	15087	-20627	-66,33	4616	44,08	-16011	-51,49
Bendrosios ir administracinės	72562	24434	35203	-48128	-66,33	10769	44,07	-37359	-51,49
TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	209930	176884	42247	-33046	-15,74	-134637	-76,12	-167683	-79,88
KITA VEIKLA	10300	12138	320478	1838	17,84	308340	2540,29	310178	3011,44
Pajamos	66349	39258	335603	-27091	-40,83	296345	754,87	269254	405,81
Sąnaudos	56049	27120	15125	-28929	-51,61	-11995	-44,23	-40924	-73,01
FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	28438	177247	27491	148809	523,28	-149756	-84,49	-947	-3,33
Pajamos	28438	177247	27491	148809	523,28	-149756	-84,49	-947	-3,33
Sąnaudos	0	0	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	248668	366269	390216	117601	47,29	23947	6,54	141548	56,92
PAGAUTĖ	0	0	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
NETEKIMAI	58860	0	192368	-58860	-100,00	192368	100,00	133508	226,82
PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	189808	366269	197848	176461	92,97	-168421	-45,98	8040	4,24
PELNO MOKESTIS	9490	18313	9892	8823	92,97	-8421	-45,98	402	4,24
GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	180318	347956	187956	167638	92,97	-160000	-45,98	7638	4,24

7 PRIEDAS

UAB "Raseinių žuvininkystė" vertikaloji balanso ataskaitos analizė 2015-2017 m., Eur

TURTAS	2015	Proc.	2016	Proc.	2017	Proc.
ILGALAIKIS TURTAS	2458173	49,80	2375612	43,60	2438012	41,40
NEMATERIALUS TURTAS	751	0,02	579	0,01	143	0,00
Programinė įranga	751	0,02	579	0,01	143	0,00
MATERIALUS TURTAS	560086	11,35	546588	10,03	583110	9,90
Žemė	6951	0,14	6951	0,13	6951	0,12
Pastatai ir statiniai	48487	0,98	36136	0,66	28436	0,48
Mašinos ir įranga	338478	6,86	336317	6,17	366589	6,23
Transporto priemonės	150564	3,05	150066	2,75	169265	2,87
Kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai	15606	0,32	17118	0,31	11869	0,20
FINANSINIS TURTAS	1604797	32,51	1604797	29,45	1604797	27,25
Asocijuotųjų įmonių akcijos	579240	11,73	579240	10,63	579240	9,84
Paskolos asocijuotosioms įmonėms	1025557	20,78	1025557	18,82	1025557	17,42
PO VIENERIŲ METŲ GAUTINOS SUMOS	292539	5,93	214231	3,93	240545	4,08
Kitos gautinos sumos	292539	5,93	214231	3,93	240545	4,08
KITAS ILGALAIKIS TURTAS	-		9417	0,17	9417	0,16
Kitas turtas	-		9417	0,17	9417	0,16
TRUMPALAIKIS TURTAS	2478231	50,20	3073593	56,40	3450701	58,60
ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS	764898	15,50	971249	17,82	1266469	21,51
Žaliavos ir komplektavimo gaminiai	42351	0,86	38334	0,70	53881	0,91
Nebaigta gamyba	635874	12,88	824965	15,14	1071788	18,20
Išankstiniai apmokėjimai	86673	1,76	107950	1,98	140800	2,39
PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS	720924	14,60	451193	8,28	398343	6,76
Pirkėjų įsiskolinimas	705962	14,30	432785	7,94	329155	5,59
Kitos gautinos sumos	14962	0,30	18408	0,34	69188	1,17
KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS	8207	0,17	0	0,00	0	0,00
Kitas trumpalaikis turtas	8207	0,17	0	0,00	0	0,00
PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI	984202	19,94	1651151	30,30	1785889	30,33
TURTO IŠ VISO	4936404	100,00	5449205	100,00	5888713	100,00

7 PRIEDO TĘSINYS

NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI						
NUOSAVAS KAPITALAS	4908981	99,44	5350700	98,19	5803255	98,55
KAPITALAS	150874	3,06	150874	2,77	150874	2,56
Įstatinis (pasirašytasis)	150874	3,06	150874	2,77	150874	2,56
REZERVAI	4577789	92,74	4851870	89,04	5464425	92,79
Privalomasis	15087	0,31	15087	0,28	15087	0,26
Kiti rezervai	4562702	92,43	4836783	88,76	5449338	92,54
NEPASKIRSTYTAS PELNAS (NUOSTOLIAI)	180318	3,65	347956	6,39	187956	3,19
MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	27423	0,56	98505	1,81	85458	1,45
PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	0	0,00	0	0,00		0,00
PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	27423	0,56	98505	1,81	85458	1,45
Gauti avansai	1000	0,02	8027	0,15	12651	0,21
Skolos tiekėjams	13369	0,27	64232	1,18	22930	0,39
Pelno mokesčio įsipareigojimai	9490	0,19	18313	0,34	9892	0,17
Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	3564	0,07	7933	0,15	9084	0,15
Kitos mokėtinų sumų ir trumpalaikiai įsipareigojimai	0	0,00	0	0,00	30901	0,52
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	4936404	100,00	5449205	100,00	5888713	100,00

8 PRIEDAS

UAB "Raseinių žuvininkystė" vertikalioji pelno (nuostolių) ataskaita 2015-2017 m., Eur

STRAIPSNIAI	2015	Proc.	2016	Proc.	2017	Proc.
PARDAVIMO PAJAMOS	1376313	100	1599575	100	1215452	100
PARDAVIMO SAVIKAINA	1062723	77,22	1387786	86,76	1122915	92,39
BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	313590	22,78	211789	13,24	92537	7,61
VEIKLOS SĄNAUDOS	103660	7,53	34905	2,18	50290	4,14
Pardavimo	31098	2,26	10471	0,65	15087	1,24
Bendrosios ir administracinės	72562	5,27	24434	1,53	35203	2,90
TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	209930	15,25	176884	11,06	42247	3,48
KITA VEIKLA	10300	0,75	12138	0,76	320478	26,37
Pajamos	66349	4,82	39258	2,45	335603	27,61
Sąnaudos	56049	4,07	27120	1,70	15125	1,24
FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	28438	2,07	177247	11,08	27491	2,26
Pajamos	28438	2,07	177247	11,08	27491	2,26
Sąnaudos		0,00		0,00		0,00
ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	248668	18,07	366269	22,90	390216	32,10
PAGAUTĖ	0	0,00	0	0,00	0	0,00
NETEKIMAI	58860	4,28	0	0,00	192368	15,83
PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	189808	13,79	366269	22,90	197848	16,28
PELNO MOKESTIS	9490	0,69	18313	1,14	9892	0,81
GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	180318	13,10	347956	21,75	187956	15,46